

Försvarsutskottets betänkande 2025/26:FöU10

Totalförsvar

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till de överväganden som gjordes i beslutet om totalförsvaret för perioden 2025–2030 och till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om totalförsvaret, Försvarsmaktens operativa förmåga och krigsorganisation, forskning om civilt försvar, övningsverksamhet, Sveriges stöd till Ukraina och klimatanpassning m.m.

I betänkandet finns 43 reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

160 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut4

Redogörelse för ärendet10

 Ärendet och dess beredning.....10

 Bakgrund10

Utskottets överväganden.....13

 Totalförsvaret13

 Psykologiskt försvar och försvarsvilja.....16

 Sveriges territorium och territoriell integritet18

 Försvarsmaktens operativa förmåga21

 Forskning och tillämpning av ny teknologi23

 Försvarsmaktens krigsorganisation26

 Försörjningstrygghet och beredskapslager28

 Försvarsindustri och regeringens försvarsindustristrategi31

 Materielförsörjning.....34

 Utbildnings- och övningsverksamhet37

 Sjukvårdsberedskap39

 Stöd till Ukraina42

 Nordisk och baltisk samverkan.....44

 Att ge och ta emot militärt stöd46

 Sanering.....48

 Vindkraft50

 Övnings- och skjutfält samt testverksamhet52

 Riksintressen och strategisk infrastruktur för totalförsvaret54

 Klimatanpassning56

 Villkorade tillstånd och samexistens59

 Direktinvesteringar61

Reservationer64

 1. Totalförsvaret, punkt 1 (S).....64

 2. Totalförsvaret, punkt 1 (MP).....64

 3. Psykologiskt försvar och försvarsvilja, punkt 2 (S).....65

 4. Psykologiskt försvar och försvarsvilja, punkt 2 (MP)66

 5. Sveriges territorium och territoriell integritet, punkt 3 (S)66

 6. Sveriges territorium och territoriell integritet, punkt 3 (C).....67

 7. Försvarsmaktens operativa förmåga, punkt 4 (S)68

 8. Försvarsmaktens operativa förmåga, punkt 4 (C).....69

 9. Försvarsmaktens operativa förmåga, punkt 4 (MP).....69

 10. Forskning och tillämpning av ny teknologi, punkt 5 (S)70

 11. Forskning och tillämpning av ny teknologi, punkt 5 (MP).....71

 12. Försvarsmaktens krigsorganisation, punkt 6 (S).....72

 13. Försvarsmaktens krigsorganisation, punkt 6 (C)72

 14. Försörjningstrygghet och beredskapslager, punkt 7 (S).....73

 15. Försörjningstrygghet och beredskapslager, punkt 7 (C)74

 16. Försörjningstrygghet och beredskapslager, punkt 7 (MP)74

 17. Försvarsindustri och regeringens försvarsindustristrategi, punkt 8 (S).....75

 18. Försvarsindustri och regeringens försvarsindustristrategi, punkt 8 (C)76

19. Försvarsindustri och regeringens försvarsindustristrategi, punkt 8 (MP)	77
20. Materieförsörjning, punkt 9 (S)	78
21. Materieförsörjning, punkt 9 (MP)	78
22. Utbildnings- och övningsverksamhet, punkt 10 (S)	79
23. Utbildnings- och övningsverksamhet, punkt 10 (MP)	79
24. Sjukvårdsberedskap, punkt 11 (S)	80
25. Stöd till Ukraina, punkt 12 (S)	81
26. Stöd till Ukraina, punkt 12 (C)	81
27. Stöd till Ukraina, punkt 12 (MP)	82
28. Nordisk och baltisk samverkan, punkt 13 (S)	83
29. Nordisk och baltisk samverkan, punkt 13 (V, MP)	83
30. Nordisk och baltisk samverkan, punkt 13 (C)	84
31. Att ge och ta emot militärt stöd, punkt 14 (S)	85
32. Att ge och ta emot militärt stöd, punkt 14 (V)	85
33. Att ge och ta emot militärt stöd, punkt 14 (C)	86
34. Att ge och ta emot militärt stöd, punkt 14 (MP)	86
35. Sanering, punkt 15 (V, MP)	87
36. Vindkraft, punkt 16 (V)	88
37. Vindkraft, punkt 16 (C)	88
38. Vindkraft, punkt 16 (MP)	89
39. Klimatanpassning, punkt 19 (C)	89
40. Klimatanpassning, punkt 19 (MP)	90
41. Villkorade tillstånd och samexistens, punkt 20 (S)	91
42. Villkorade tillstånd och samexistens, punkt 20 (MP)	92
43. Direktinvesteringar, punkt 21 (S)	92
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	94
Motioner från allmänna motionstiden 2025/26	94

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Totalförsvaret

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:544 av Isak From m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:1054 av Jamal El-Haj (-),

2025/26:2857 av Markus Wiechel (SD),

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 5 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 1.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (MP)

2. Psykologiskt försvar och försvarsvilja

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:1971 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2025/26:3243 av Marlène Lund Kopparklint m.fl. (M),

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 63 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 92.

Reservation 3 (S)

Reservation 4 (MP)

3. Sveriges territorium och territoriell integritet

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:225 av Björn Tidland (SD),

2025/26:399 av Gudrun Brunegård (KD),

2025/26:544 av Isak From m.fl. (S) yrkande 4,

2025/26:1069 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:1616 av Jennie Nilsson m.fl. (S),

2025/26:1659 av David Josefsson och Marie-Louise Hänel Sandström (båda M),

2025/26:2475 av Jesper Skalberg Karlsson (M),

2025/26:2503 av Anna af Sillén och Ann-Sofie Lifvenhage (båda M),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 1,

2025/26:2887 av David Josefsson och Marie-Louise Hänel Sandström (båda M),

2025/26:3443 av Ludvig Ceimertz m.fl. (M) yrkande 1 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 8 och 9.

Reservation 5 (S)

Reservation 6 (C)

4. Försvarsmaktens operativa förmåga

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:332 av Bo Broman (SD),

2025/26:742 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1,
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 2 och 5–7,
2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 6–8 och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 2, 10, 11, 13, 33,
35, 37 och 39.

Reservation 7 (S)

Reservation 8 (C)

Reservation 9 (MP)

5. Forskning och tillämpning av ny teknologi

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:226 av Björn Tidland (SD),
2025/26:544 av Isak From m.fl. (S) yrkande 3,
2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3,
2025/26:3407 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 9,
2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 4 och 5,
2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 9 och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 34.

Reservation 10 (S)

Reservation 11 (MP)

6. Försvarsmaktens krigsorganisation

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 3, 31 och 32 samt
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 4, 5 och 32.

Reservation 12 (S)

Reservation 13 (C)

7. Försörjningstrygghet och beredskapslager

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:1069 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 3,
2025/26:2031 av Sten Bergheden (M),
2025/26:2805 av Markus Wiechel och Eric Palmqvist (båda SD),
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 8, 49 och 50,
2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 38,
2025/26:3232 av Marlène Lund Kopparklint (M),
2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 29, 32 och 33,
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 70 och
2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 29.

Reservation 14 (S)

Reservation 15 (C)

Reservation 16 (MP)

8. Försvarsindustri och regeringens försvarsindustristrategi

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:58 av Josef Fransson (SD) yrkandena 1, 2 och 4–7,
2025/26:1443 av Patrik Lundqvist m.fl. (S),
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 12 och 13,
2025/26:3145 av Joar Forssell (L),
2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 37,
2025/26:3407 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 4,
2025/26:3442 av Ann-Sofie Alm (M) yrkandena 1–4 och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 40, 44, 59, 60, 62–
66, 96 och 98.

Reservation 17 (S)

Reservation 18 (C)

Reservation 19 (MP)

9. Materielförsörjning

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3407 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 58.

Reservation 20 (S)

Reservation 21 (MP)

10. Utbildnings- och övningsverksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:750 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 2,

2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 6 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 15, 18–20 och 78.

Reservation 22 (S)

Reservation 23 (MP)

11. Sjukvårdsberedskap

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:1892 av Magnus Resare (M) och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 83.

Reservation 24 (S)

12. Stöd till Ukraina

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:1002 av Magnus Jacobsson (KD),

2025/26:1891 av Magnus Resare (M),

2025/26:2402 av Markus Wiechel (SD),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 27 och 28,

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 1,

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 55–57 och

2025/26:3729 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 9.

Reservation 25 (S)

Reservation 26 (C)

*Reservation 27 (MP)***13. Nordisk och baltisk samverkan**

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:742 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 2,

2025/26:758 av Kjell-Arne Ottosson (KD),

2025/26:1662 av Emma Ahlström Köster (M) yrkande 2,

2025/26:3047 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 4,

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 17,

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 30, 31, 38 och 77
samt

2025/26:3729 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 47, 49 och 50.

Reservation 28 (S)

Reservation 29 (V, MP)

Reservation 30 (C)

14. Att ge och ta emot militärt stöd

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:102 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 5,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 4,

2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 41 och 42.

Reservation 31 (S)

Reservation 32 (V)

Reservation 33 (C)

Reservation 34 (MP)

15. Sanering

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 8,

2025/26:3419 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 27 och

2025/26:3433 av Rebecka Le Moine (MP) yrkande 2.

Reservation 35 (V, MP)

16. Vindkraft

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:639 av Heléne Björklund (S),

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 9,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 10 och

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 39.

Reservation 36 (V)

Reservation 37 (C)

Reservation 38 (MP)

17. Övnings- och skjutfält samt testverksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:23 av Josef Fransson (SD),

2025/26:741 av Kjell-Arne Ottosson (KD),

2025/26:750 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 3 samt

2025/26:2491 av Jesper Skalberg Karlsson (M).

18. Rikssintressen och strategisk infrastruktur för totalförsvaret

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:964 av Rashid Farivar och Nima Gholam Ali Pour (båda SD)

yrkandena 2–4 och

2025/26:1238 av Niklas Sigvardsson m.fl. (S) yrkande 2.

19. Klimatanpassning

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 42,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 5,

2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 26 och

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 34 och 42.

Reservation 39 (C)

Reservation 40 (MP)

20. Villkorade tillstånd och samexistens

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 17,

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 50 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 45.

Reservation 41 (S)

Reservation 42 (MP)

21. Direktinvesteringar

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3 av Robert Stenkvis (SD) och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 102.

Reservation 43 (S)

Stockholm den 17 februari 2026

På försvarsutskottets vägnar

Peter Hultqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Hultqvist (S), Jörgen Berglund (M), Helén Pettersson (S), Björn Söder (SD), Helena Bouveng (M), Hanna Westerén (S), Gulan Avci (L), Erik Ezelius (S), Alexandra Anstrell (M), Hanna Gunnarsson (V), Mikael Oscarsson (KD), Mikael Larsson (C), Lars Püss (M), Gustaf Göthberg (M), Per Söderlund (SD), Markus Selin (S) och Ulf Holm (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 160 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26. Den 11 november 2025 informerade ställföreträdande chefen för försvarsstabens stödenhet brigadgeneral Stig-Olof Krohné medarbetare utskottet om Försvarsmaktens PFAS-hantering. Dessutom har utskottet fått information om det civila försvarets uppbyggnad av ministern för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin vid utskottssammanträdet den 27 januari 2026.

Den 1 januari 2026 bytte Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MBS) namn till Myndigheten för civilt försvar (MCF). Därför används båda namnen i betänkandet.

Bakgrund

I slutet av 1990-talet beslutade regeringen att en parlamentariskt sammansatt försvarsberedning skulle svara för samråd mellan regeringen och riksdagspartierna om den långsiktiga inriktningen av försvars- och säkerhetspolitiken. Försvarsberedningen ska följa den säkerhetspolitiska utvecklingen i omvärlden och redovisa sin syn på viktigare långsiktiga försvars- och säkerhetspolitiska frågor inför regeringens förslag till riksdagen. De senaste anvisningarna till Försvarsberedningen beslutades den 4 februari 2026 (Fö2026/00214.)

Den nuvarande inriktningen för totalförsvaret behandlade utskottet i samband med regeringens proposition Totalförsvaret 2025–2030. Riksdagen godkände regeringens förslag till ett övergripande mål för totalförsvaret, nya mål för det militära respektive det civila försvaret samt inriktningen för Försvarsmaktens krigsorganisation (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114).

Riksdagen har beslutat att det övergripande målet för totalförsvaret ska vara att ha förmåga att försvara Sverige och vår befolkning mot väpnat angrepp, hävda vårt lands självständighet, suveränitet och territoriella integritet samt medverka till försvaret av allierade. Verksamhet inom totalförsvaret ska kunna bedrivas enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet och i enlighet med Sveriges åtaganden som medlem i Nato.

Riksdagen har beslutat att målet för det militära försvaret från 2025 ska vara att ha förmåga att

- försvara Sverige mot väpnat angrepp
- hävda Sveriges territoriella integritet

- värna rättigheter och nationella intressen utanför svenskt territorium i enlighet med internationell rätt inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, uppfylla Sveriges åtaganden som medlem i Nato
- främja vår säkerhet samt förebygga och hantera konflikter och krig genom att i fredstid genomföra operationer på vårt eget territorium och i närområdet
- delta i internationella fredsfrämjande insatser
- skydda samhället och dess funktionalitet genom att med befintlig förmåga och resurser bistå övriga samhället såväl i fred som vid höjd beredskap.

Riksdagen har beslutat att målet för det civila försvaret ska vara att ha förmåga att

- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, bidra till det militära försvarets förmåga,
- skydda civilbefolkningen,
- upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.

Riksdagen beslutar även om huvuddelen av Försvarsmaktens grundorganisation, vilket i huvudsak gjordes i det försvarspolitiska inriktningsbeslutet i december 2004 (prop. 2004/05:43, bet. 2004/05:FöU5, rskr. 2004/05:143).

Vidare beslutar riksdagen om inriktningen för Försvarsmaktens krigsorganisation och de krigsförband den i huvudsak ska bestå av. Den krigsorganisation som ska organiseras och fyllas upp med materiel och personal och utvecklas under perioden 2025–2030 beslutade riksdagen om i december 2024 inom ramen för beslutet om inriktningen för totalförsvaret (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114).

Med utgångspunkt i riksdagens beslut om inriktningen för totalförsvaret beslutade regeringen dessutom, den 19 december 2024, om en inriktning som ska gälla för verksamhet i Försvarsmakten, Försvarets materielverk (FMV), Försvarets radioanstalt (FRA), Totalförsvarets plikt- och provningsverk, Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Fortifikationsverket (FortV) och Försvarshögskolan (FHS) under 2025–2030 (Fö2024/02054). Utgångspunkten för den myndighetsgemensamma inriktningen är målet för det militära försvaret som riksdagen har beslutat om. Regeringen har gett myndigheterna i uppgift att bidra till att öka Försvarsmaktens operativa förmåga. Krigs- och grundorganisationens behov ska vara styrande för materiel-, personal- och infrastrukturförsörjningen samt för utbildnings- och övningsverksamheten. Myndigheterna ska dessutom arbeta för att utveckla effektiva och ändamålsenliga arbetssätt, regler och processer inom och mellan myndigheterna, för att förkorta ledtiderna, säkerställa en helhetssyn och en koordinerad förmågetillväxt.

I inriktningsbeslutet ställer regeringen även krav på krigsorganisationens anpassning till Natos förmågemål, operationsplanering, personalförsörjning, materiel- och infrastrukturförsörjning, forskning, utveckling, försvarsinnovation och digitalisering inom försvarsområdet samt försvarsunderrättelseverksamhet och militär säkerhetstjänst. I beslutet ger regeringen även Försvarsmakten i uppdrag att förmedla behov av stöd till aktörer inom det civila försvaret för att möjliggöra svenska och allierade militära operationer på svenskt territorium såväl i fred som i händelse av höjd beredskap och ytterst krig. Behoven ska fungera som underlag för de enskilda aktörernas planering och utveckling av verksamheten inom totalförsvaret. För att möjliggöra samordning av planeringen inför höjd beredskap inom det civila försvaret ska behoven på en övergripande nivå även delges till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) dvs. fortsättningsvis till Myndigheten för civilt försvar (MCF).

Utskottets överväganden

Totalförsvaret

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om totalförsvaret. Utskottet hänvisar bl.a. till att man inte ser några skäl att förändra grunden för arbetet med att stärka totalförsvaret i enlighet med det senaste inriktningsbeslutet.

Jämför reservation 1 (S) och 2 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 anför Peter Hultqvist m.fl. (S) att Sverige befinner sig i det allvarligaste säkerhetspolitiska läget sedan andra världskriget. Antidemokratiska krafter med stort våldskapital inom och utom landets gränser hotar svenska liv och intressen, vår demokrati och frihet. Aldrig i modern tid har vi varit i större behov av ett starkt, effektivt och folkligt förankrat totalförsvaret. Motionärerna anser att det är en självklarhet att Sverige ska ha ett totalförsvaret av det svenska folket för det svenska folket. För socialdemokratin har totalförvarsprincipen alltid varit grunden i försvars- och säkerhetspolitiken. I yrkande 1 föreslås därför ett tillkännagivande om ett starkt totalförsvaret.

I kommittémotion 2025/26:3410 anför Emma Berginger m.fl. (MP) att Försvarsberedningen betonat att totalförsvaret ska ha en sådan styrka, sammansättning, ledning, beredskap och uthållighet att det kan verka krigsavhållande och därmed förebyggande och fredsbevarande. Även samhällets grundläggande robusthet och dess förmåga att motstå fredstida kriser bidrar till den krigsavhållande effekten. I yrkande 5 föreslås därför ett tillkännagivande om att totalförsvaret ska växa på ett balanserat sätt mellan verkan och stöd.

I motion 2025/26:544 av Isak From m.fl. (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om ett starkt och robust totalförsvaret för att vi bättre ska kunna försvara vår demokrati och suveränitet.

I motion 2025/26:2857 anför Markus Wiechel (SD) att samhällets säkerhet är beroende av effektiva utredningar av brott, oavsett var dessa brott äger rum. Motionären anser att samordnade ansträngningar mellan Polismyndigheten och militärpolisen kan stärka denna säkerhet genom att kombinera resurser och expertis och föreslår ett tillkännagivande om att se över möjligheten att öka befogenheterna och samarbetet mellan militär- och civilpolisliära organ.

I motion 2025/26:1054 av Jamal El-Haj (-) anförts att de allvarligaste hoten rör fyra områden: klimatkrisen, kärnvapen och krig, pandemier samt teknologiska risker som artificiell intelligens, bioteknik och annan avancerad

teknologi utan tillräcklig kontroll. Dessa kan enligt motionären hota hela mänsklighetens framtid. Trots detta präglas politiken ofta av kortsiktighet och lösningar. Småfrågor, partipolitiskt käbbel och tillfälliga opinionstrender får ofta större utrymme än de verkligt avgörande frågorna och motionären föreslår därför ett tillkännagivande om behovet av att Sverige tydligare prioriterar mänsklighetens existentiella hot i politik, internationellt arbete och samhällsplanering.

Bakgrund och tidigare beredning

Riksdagen har godkänt regeringens förslag till ett övergripande mål för totalförsvaret med krav på förmåga att försvara Sverige och vår befolkning mot väpnat angrepp, hävda vårt lands självständighet, suveränitet och territoriella integritet samt medverka till försvaret av allierade. Verksamhet inom totalförsvaret ska kunna bedrivas enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet och i enlighet med Sveriges åtaganden som medlem i Nato (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114).

I den nationella säkerhetsstrategin (skr. 2023/24:163) understryker regeringen att hotbilden mot Sverige i det rådande säkerhetsläget är bred och allvarlig. De hot mot vår säkerhet som kommer från omvärlden och de som kommer inifrån Sverige är i dag så nära sammanflätade att hotbilden enligt regeringen måste ses som en helhet. Fientliga aktörer bedöms bl.a. ha blivit allt bättre på att utnyttja det svenska samhällets sårbarheter. I strategin pekar regeringen ut tre fokusområden för arbetet med nationell säkerhet. Det första – Ett säkert Sverige – fokuserar på skyddet mot yttre hot. Det behandlar vår utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik, vår Natointegration och vårt agerande som allierad, försvaret av Ukraina, vår roll i EU samt arbetet för att upprätthålla den regelbaserade världsordningen. Det andra området – Ett tryggt, öppet och sammanhållet Sverige – handlar om skyddet av öppenhet, demokrati och sammanhållning i det svenska samhället. Det innefattar värnandet av mänskliga fri- och rättigheter, rättsstatens principer och stärkandet av samhällsviktiga institutioner, bekämpandet av den systemhotande organiserade brottsligheten och av våldsbejakande extremism och terrorism, samt motverkande av parallella samhällsstrukturer genom bl.a. förebyggande åtgärder. Det tredje området – Ett motstånds- och konkurrenskraftigt Sverige – behandlar åtgärder för att stärka det svenska samhällets motståndskraft, både mot en ständigt pågående hybridpåverkan och mot de extraordinära prövningar som kriser och krig medför. Området omfattar också åtgärder för att säkra och stärka svensk konkurrenskraft och försörjningsberedskap, vilket regeringen ser som grunden för vår förmåga att värna vår säkerhet, för snabb anpassning till förändrade förhållanden samt för arbetet med klimatanpassning.

I oktober 2023 gav regeringen en utredning i uppdrag (dir. 2023:143) att föreslå åtgärder som stärker Polismyndighetens och Säkerhetspolisens förmåga att genomföra sina uppgifter vid kriser och andra samhällsstörningar

i fredstid samt vid höjd beredskap och krig. Syftet var att stärka polisens beredskap. I uppdraget ingick bl.a. att bedöma om möjligheterna för polisen att kunna begära och få stöd från Försvarsmakten ska utökas och i så fall hur. Utredningen skulle även bedöma konsekvenserna av den svenska ordningen för polisens ställning i krig med särskilt fokus på polisens civila uppdrag och för skyddet av civilbefolkningen. Dessutom skulle utredningen beskriva vilket behov det finns av att polisen ska kunna tas i anspråk för det väpnade försvaret och vilka uppgifter det i så fall bör vara fråga om samt föreslå vilka uppgifter och befogenheter polisen ska ha vid väpnat angrepp. De förslag som Utredningen om polisens beredskap (SOU 2025:57) lämnade till regeringen har remitterats och bereds nu i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

I fråga om samarbete mellan Försvarsmakten och Polismyndigheten kan utskottet konstatera att regeringen bereder de förslag som Utredningen om polisens beredskap har lämnat. Eftersom utskottet inte ser skäl att föregripa det arbetet avstyrks yrkande 1 i motion 2025/26:2857.

Precis som när beslutet om inriktningen för det svenska totalförsvaret 2025–2030 fattades instämmer utskottet med regeringen i att det övergripande målet för totalförsvaret bör vara styrande. Utskottet välkomnade att regeringen avsåg att fortsätta att stärka en sammanhållen planering där det militära och det civila försvaret utvecklas samordnat. Utskottet vill fortfarande betona vikten av att förmågan till ömsesidigt stöd mellan det militära och det civila försvaret stärks eftersom det påverkar den samlade förmågan i totalförsvaret och lägger även stor vikt vid att regeringen redovisar resultatet av regeringens ansträngningar att bygga upp ett robust totalförsvaret. Utskottet vill fortfarande betona vikten av en sammanhållen planering, ledning och beredskap för totalförsvaret.

Utskottet kan konstatera att målet för totalförsvaret tillsammans med de breda och allvarliga hot mot Sveriges säkerhet som regeringen beskrivit i den nationella säkerhetsstrategin ger Sverige en god grund för arbetet med nationell säkerhet och för ett robust totalförsvaret. Utskottet ser inte några skäl att förändra grunden för arbetet med att stärka totalförsvaret i enlighet med det senaste inriktningsbeslutet, och därför avstyrks även övriga motionsyrkanden i fråga om totalförsvaret.

Psykologiskt försvar och försvarsvilja

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om psykologiskt försvar och försvarsvilja. Utskottet konstaterar bl.a. att regeringen redan i dag vidtar åtgärder för att värna det öppna och demokratiska samhället och den fria åsiktsbildningen i syfte att stärka befolkningens försvarsvilja och motståndskraft.

Jämför reservation 3 (S) och 4 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 anför Peter Hultqvist m.fl. (S) att Sverige har bevittnat en ökning av misstänkta påverkansoperationer under de senaste åren, särskilt i digitala medier. Ryssland har ofta pekats ut som den främsta aktören bakom sådana operationer, med anklagelser om desinformationskampanjer, cyberattacker och försök att påverka opinionen. Motionärerna framhåller att ett starkt psykologiskt försvar är viktigt för att hindra ryktesspridning under kris och för att värna det öppna och demokratiska samhället, den fria åsiktsbildningen samt Sveriges frihet och oberoende. I yrkande 92 föreslås därför ett tillkännagivande om att stärka landets psykologiska försvar.

I kommittémotion 2025/26:3405 framhåller Emma Berginger m.fl. (MP) att förutsättningarna för försvarsviljan och det psykologiska försvaret går hand i hand och bygger på att vi som samhälle har fria, oberoende medier, en välinformerad och välutbildad befolkning samt tillit mellan människor, till offentliga institutioner och till vår demokratiska rättsstat. Enligt motionärerna spelar civilsamhället en nyckelroll i att samla människor och tillgängliggöra information och kunskap såväl som samhörighet och trygga rum i hela landet, för att på så vis stärka vår motståndskraft. I yrkande 63 föreslås ett tillkännagivande om att stärka civilsamhället som en del i befolkningens motståndskraft och för att stärka demokratin.

I motion 2025/26:1971 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att införa en årlig landsomfattande preppingskampanj för att stärka det civila försvaret.

I motion 2025/26:3243 av Marlène Lund Kopparklint m.fl. (M) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska överväga att se över om en nationell strategi ska tas fram för att stärka försvarsviljan och koppla samman demografiska utmaningar med totalförsvarets långsiktiga förmåga.

Bakgrund och tidigare beredning

I december 2024 beslutade riksdagen (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114) att målet för det civila försvaret bl.a. ska vara att ha förmåga att upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot

externa påtryckningar. I förordningen (2021:936) med instruktion för Myndigheten för psykologiskt försvar (MPF) anger regeringen vilka myndighetens huvudsakliga uppgifter är. Myndigheten ska i fredstid och vid höjd beredskap bidra till att stärka befolkningens motståndskraft och den ska i sin verksamhet värna det öppna och demokratiska samhället och den fria åsiktsbildningen. Myndigheten ska särskilt

1. identifiera, analysera och kunna lämna stöd i bemötandet av otillbörlig informationspåverkan och annan vilseledande information som riktas mot Sverige eller svenska intressen
2. sprida kunskap och bidra till befolkningens och berörda aktörers beredskap i fråga om psykologiskt försvar
3. bedriva utbildning och övningsverksamhet inom myndighetens ansvarsområde.

I förordningen (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för civilt försvar har regeringen angett att myndigheten ska utveckla och stödja arbetet med civilt försvar, följa upp och utvärdera samhällets arbete med krisberedskap och civilt försvar och se till att utbildning och övningar kommer till stånd m.m. Regeringen lämnade ett uppdrag till myndigheten (dåvarande MSB) att senast i januari 2025 ta fram en ny version av broschyren Om krisen eller kriget kommer (Fö2024/00508). I broschyren ger myndigheten råd till allmänheten bl.a. om hur man som enskild bidrar till hela samhällets beredskap och om vad som krävs för s.k. hemberedskap under minst en vecka. Vidare genomför MSB Beredskapsveckan under vecka 39 varje år, vilket är en temavecka med kommunikationsinsatser. Veckan leds av MSB och genomförs av många aktörer samtidigt i syfte att stärka den samlade motståndskraften hos invånarna i Sverige. MSB har årligen beställt och spridit forskningsresultat och undersökningar om exempelvis vad det är som gör att människor känner försvarsvilja och motståndskraft och effektmätningar med anledning av insatser med fokus på totalförsvaret och den egna beredskapen.

När det gäller civilsamhället har riksdagen beslutat om målet för politiken för det civila samhället (prop. 2009/10:55, bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195). Som mål anges bl.a. att villkoren för det civila samhället, som en central del av demokratin, ska förbättras och att detta ska ske i dialog med det civila samhällets organisationer. I sin resultatredovisning inom området anger regeringen att det nya demokrativillkoret för statlig bidragsgivning till civilsamhället bedöms få stor betydelse för att säkerställa att bidrag inte betalas ut till organisationer vars verksamheter strider mot samhällets grundläggande värderingar (prop. 2025/26:1 utg.omr. 17 avsnitt 15.4). När det gäller regeringens arbete inom området konstaterar kulturutskottet bl.a. att regeringen har gett Vetenskapsrådet och Statistiska centralbyrån i uppdrag att närmare utreda frågan om hur det civila samhällets villkor utvecklas över tid (bet. 2025/26:KrU1).

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att riksdagen har beslutat om målet för politiken för det civila samhället där det bl.a. framkommer att villkoren för det civila samhället, som en central del av demokratin, ska förbättras och att detta ska ske i dialog med det civila samhällets organisationer. I likhet med kulturutskottet är utskottet positivt till det arbete regeringen genomför med utgångspunkt i det mål riksdagen har beslutat om. Utskottet kan konstatera att regeringen har infört ett nytt demokrativillkor och utgår från att regeringen i sin resultatredovisning kommer att ange hur det bidrar till arbetet med att stärka demokratin. Därmed ser inte utskottet skäl att tillstyrka yrkande 63 i motion 2025/26:3405 om att stärka civilsamhället.

Utskottet kan konstatera att MSB arbetat aktivt med såväl beredskapsveckor som med råd till allmänheten om hemberedskap. Utskottet utgår från att det arbetet kommer att fortsätta att bedrivas med minst samma intensitet av Myndigheten för civilt försvar. Utskottet avstyrker därför motion 2025/26:1971 om landsomfattande preppingkampanjer.

Utskottet vill samtidigt understryka vikten av att stärka den svenska befolkningens försvarsvilja och motståndskraft och att regeringen vidtar åtgärder för att värna det öppna och demokratiska samhället och den fria åsiktsbildningen. Utskottet kan konstatera att regeringens arbete med att stärka det civila och det psykologiska försvaret bedrivs med dessa viktiga perspektiv som utgångspunkt och finner därför inte skäl att tillstyrka övriga förslag om psykologiskt försvar och försvarsvilja.

Sveriges territorium och territoriell integritet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om territoriell integritet m.m. Utskottet ser bl.a. inte några skäl att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att stärka försvaret av något enskilt område i Sverige.

Jämför reservation 5 (S) och 6 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 anför Peter Hultqvist m.fl. (S) att Sverige är att betrakta som en frontstat i Östersjöområdet. Gotlands placering gör området till ett strategiskt mål, och den stridsgrupp som byggts måste utvecklas till en full taktisk enhet. Det nya regementet är en god grund för denna utveckling. Gotland ligger i friktionsytan mellan Ryssland och Sverige och skulle kunna bli ett mål för det som kallas strategisk utpressning. Motionärerna anser att satsningarna på Gotland måste fortsätta och föreslår därför ett tillkännagivande om att upprätta en ny operativ amfibiebataljon på

Gotland (yrkande 8) samt ett tillkännagivande om att etablera brigadluftvärn på Gotland (yrkande 9).

I kommittémotion 2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) framhålls att svensk försvarsförmåga ska utvecklas så att hela landet kan försvaras genom ökad tillgänglighet och förbättrad operativ förmåga, genom omedelbart gripbara krigsförband. Den operativa förmågan i det nationella militära försvaret behöver fortsätta att prioriteras. Enligt motionärerna utgör Sveriges nationella förmågebehov en central utgångspunkt för Sveriges och Natos försvarsplanering. I yrkande 1 föreslås därför ett tillkännagivande om att hela landet ska kunna försvaras.

Därutöver har ett antal förslag kommit in i enskilda motioner. I motion 2025/26:1069 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att Sveriges försvarsförmåga bör stärkas genom ökad militär verksamhet i Norrbotten och att Natofunktioner bör förläggas till länet. I motion 2025/26:1616 av Jennie Nilsson m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om behovet av ett robust försvar i Halland. I motion 2025/26:544 av Isak From m.fl. (S) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om behovet av nya armébrigader och planer för multinationella försvarsledningenheter i norra Sverige. I motion 2025/26:225 av Björn Tidland (SD) föreslås ett tillkännagivande om att återupprätta Kalixlinjen och göra den operativ. I motion 2025/26:1659 av David Josefsson och Marie-Louise Hänel Sandström (båda M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att stärka försvaret av Göteborg och västkusten. I motion 2025/26:2475 av Jesper Skalberg Karlsson (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga nya sätt att stärka det militära och civila försvaret på Gotland. I motion 2025/26:2503 av Anna af Sillén och Ann-Sofie Lifvenhage (båda M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att se över förutsättningarna för att stärka Sörmlands roll i totalförsvaret. I motion 2025/26:2887 av David Josefsson och Marie-Louise Hänel Sandström (båda M) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att stärka försvaret av Göteborg och västkusten. I motion 2025/26:3443 av Ludvig Ceimertz m.fl. (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om stärkt sydsvenskt försvar. I motion 2025/26:399 av Gudrun Brunegård (KD) föreslås ett tillkännagivande om att ge Försvarsberedningen i uppdrag att i sitt fortsatta arbete analysera Ölands strategiska läge och vilka åtgärder som eventuellt behöver vidtas för att stärka beredskapen på respektive försvaret av Öland.

Bakgrund och tidigare beredning

Riksdagen har beslutat att det övergripande målet för totalförsvaret ska vara att ha förmåga att försvara Sverige och vår befolkning mot väpnat angrepp, hävda vårt lands självständighet, suveränitet och territoriella integritet samt medverka till försvaret av allierade. Verksamhet inom totalförsvaret ska kunna bedrivas enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet och i enlighet med Sveriges åtaganden som medlem i Nato. Riksdagen har vidare

beslutat att målet för det militära försvaret från 2025 ska vara att ha förmåga att bl.a. försvara Sverige mot väpnat angrepp och att hävda Sveriges territoriella integritet (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114).

Enligt förordningen (2024:1333) med instruktion för Försvarmakten har myndigheten bl.a. som huvuduppgift att hävda Sveriges territoriella integritet och kunna bidra till att hävda allierade staters territoriella integritet. I enlighet med riksdagens beslut den 17 december 2024 (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU4, rskr. 2024/25:114) har regeringen dessutom beslutat om Försvarmaktens krigsorganisation genom bilaga 2, förordningen (2024:1333) med instruktion för Försvarmakten.

I regeringsbeslutet den 19 december 2024 om inriktningen för militärt försvar 2025–2030 (Fö2024/02054) har regeringen angett att krigsförbanden i krigsorganisationen ska organiseras från den 1 januari 2025 och utvecklas med inriktningen att så långt som möjligt vara operativa till 2030. Försvarmakten ska enligt regeringens inriktningsbeslut prioritera produktionen av samövade krigsförband som är personellt och materiellt uppfyllda med tillhörande infrastruktur.

Utskottets ställningstagande

Utskottet lägger stor vikt vid att krigsorganisationen byggs upp på ett sådant sätt att den får förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp och hävda Sveriges territoriella integritet på det sätt som riksdagen har beslutat om. Enligt det riksdagsbundna målet för det militära försvaret är ingen del av Sverige undantagen från kravet på förmåga att hävda Sveriges territoriella integritet. Utskottet ser därför inte några skäl att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att stärka försvaret av något enskilt område. Med utgångspunkten att regeringen säkerställer att samtliga krigsförband bygger upp nödvändig förmåga genom att fyllas upp personellt och materiellt och genom att samövas avstyrker utskottet samtliga yrkanden om försvar av Sveriges territorium och territoriella integritet.

Försvarsmaktens operativa förmåga

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om Försvarsmaktens operativa förmåga. Utskottet hänvisar bl.a. till att det militära försvarets förmåga att skydda samhället och dess funktionalitet bör ske med *befintlig* förmåga och *befintliga* resurser och att de mål riksdagen beslutat om för det militära försvaret ska vara styrande för regeringens arbete med förmågeutvecklingen.

Jämför reservation 7 (S), 8 (C) och 9 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 anför Peter Hultqvist m.fl. (S) att den överenskomna totalförsvarsfonden möjliggör upprustning av försvaret. Motionärerna understryker samtidigt vikten av att den utvecklingen fortsätter och att de ökade resurserna tydligt måste kopplas till krav på en ökad operativ förmåga. I yrkande 2 föreslås därför ett tillkännagivande om att utöka försvarsutgifterna med ett starkt fokus på ökad operativ militär förmåga och i yrkande 13 anføres att förmågan till mobilisering i det militära försvaret behöver öka. Motionärerna föreslår även ett tillkännagivande om att utveckla Sveriges luftvärn för både basskydd och befolkningsskydd (yrkande 10) och av långräckviddig förmåga (yrkande 11). När det gäller basskydd föreslås även ökad förmåga inom flygvapnet och marinen (yrkande 33). Motionärerna anför att marinen i ökad utsträckning ska kunna upprätthålla sjökontroll och agera i ett vidgat operationsområde samt kunna utöva sjöfartsskydd i kris och krig, och i yrkande 35 föreslås ett tillkännagivande om att snabbutreda vilka satsningar som krävs för att uppnå detta. I motionen föreslås dessutom ett tillkännagivande om att värdera frågor som rör volymerna av fartyg, helikopter samt drönar- och luftvärnskapaciteter (yrkande 37) och om att stegvis utöka förmågan till ubåtsjakt (yrkande 39). I motionen betonas vikten av en samordnad militär förmåga som innefattar ubåtsjakt, luftvärn och stridsflyg för att skydda hav och luftrum samt ett förstärkt markförsvar som kan möta hot mot kritiska punkter och knutpunkter i infrastrukturen.

I kommittémotion 2025/26:2822 anför Mikael Larsson m.fl. (C) att det är nödvändigt att skapa ytterligare förutsättningar för att förbättra försvarsförmågan och krigsdugligheten i våra förband. Motionärerna anser att krigsdugligheten bör öka enskilt och tillsammans med andra, nationellt och internationellt. I motionen understryks vikten av att ha en förmåga att samtidigt kunna mobilisera krigsorganisationen i händelse av höjd beredskap, enskilt eller tillsammans med allierade. De föreslår därför ett tillkännagivande om att krigsförbandens förmåga behöver höjas i samarbete med våra allierade i Nato (yrkande 2). I motionen lämnas även förslag om arméns förmåge-

utveckling (yrkande 5), om marinens förmågeutveckling (yrkande 6) och om flygvapnets utveckling (yrkande 7).

I kommittémotion 2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att stärka svenskt luftvärn till skydd av civilbefolkningen. I samma motion anförs att marinen behövs för att hålla våra farleder öppna i händelse av kris och konflikt, vilket är nödvändigt för Sveriges försörjning. Enligt motionärerna är det även centralt för att vi ska kunna stödja våra nordiska och baltiska grannländer, och de menar att både marinen och kustbevakningen har viktiga uppgifter när det gäller att övervaka och skydda havet och kusten mot miljöhot och hybrida aktiviteter, exempelvis attacker och sabotage mot undervattensinfrastruktur. I yrkande 7 föreslås därför ett tillkännagivande om att stärka Sveriges unika marina förmågor för att upprätthålla fria sjövägar. I yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att stärka det militära försvarets förmåga att möta attacker och sabotage mot undervattensinfrastruktur.

I motion 2025/26:332 av Bo Broman (SD) föreslås ett tillkännagivande om att ge försvaret de resurser som krävs för att bistå vid bekämpandet av skogsbränder.

I motion 2025/26:742 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör stärka sitt rymdförsvaret genom att integrera nanosatelliter med syntetisk aperturradar.

Bakgrund och tidigare beredning

Riksdagen har beslutat att målet för det militära försvaret från 2025 bl.a. ska vara att ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp och att skydda samhället och dess funktionalitet genom att med befintlig förmåga och resurser bistå övriga samhället såväl i fred som vid höjd beredskap. I regeringsbeslutet den 19 december 2024 om inriktningen för militärt försvar 2025–2030 (Fö2024/02054) har regeringen bl.a. angett att myndigheterna inom det militära försvaret ska bidra till att öka Försvarsmaktens operativa förmåga och att försvarsunderrättelseverksamheten ska utveckla förmågan till informationsinhämtning och övervakning inom rymddomänen. När det gäller inriktningen för det militära försvaret framkommer även i beslutet att Försvarsmakten ska prioritera produktionen av samövade krigsförband som är personellt och materiellt uppfyllda med tillhörande infrastruktur.

Den 10 december 2025 biföll riksdagen regeringens förslag om anslag för 2026 inom utgiftsområde 6 som uppgår till ca 225 miljarder kronor. Dessutom beslutade riksdagen om beställningsbemyndiganden som innebär att regeringen under 2026 får ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst ca 341 miljarder kronor. Riksdagen biföll även regeringens förslag om tre krediter hos Riksgälden som inklusive tidigare utnyttjade krediter får uppgå till högst ca 108 miljarder kronor (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:FöU1, rskr. 2025/26:111).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser inga skäl att förändra inriktningen när det gäller Försvarsmaktens möjligheter att bistå övriga samhället vid t.ex. skogsbränder och kräva att dessa uppgifter ska vara dimensionerande för myndigheten. Eftersom riksdagen har beslutat att det militära försvarets förmåga att skydda samhället och dess funktionalitet bör ske genom att med befintlig förmåga och resurser bistå övriga samhället såväl i fred som vid höjd beredskap avstyrker utskottet motion 2025/26:332.

Utskottet kan konstatera att Sverige för närvarande genomför den största upprustningen av svenskt försvar sedan kalla krigets slut. Alla försvarsgrenar stärks, krigsorganisationen ökar i volym och ny materiel tillförs. Inriktningen bygger på det försvarsbeslut som togs av Sveriges riksdag den 17 december 2024. Därefter nådde alla riksdagens partier en överenskommelse i juni 2025 om att göra en historisk utbyggnad av försvaret för att nå Natos nya mål. Prioriterade åtgärder i överenskommelsen inkluderar bl.a. behovet av ökad krigsduglighet i krigsförbanden, investeringar i personal, materiel, infrastruktur och ett stärkt civilt försvar. Med utgångspunkt i 2024 års försvarsbeslut kan därför den inledda uppbyggnaden av försvaret påskyndas och utökas. I december 2025 beslutade riksdagen både om anslag för 2026 som uppgår till ca 225 miljarder kronor och om beställningsbemyndiganden som innebär att regeringen får ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag om ca 341 miljarder kronor. Utskottet bedömer att detta ger regeringen mycket goda förutsättningar att säkerställa att inriktningen om att upprusta och mobilisera det svenska försvaret också kan omsättas i ökad militär förmåga. Eftersom de mål riksdagen beslutat om för det militära försvaret ska vara styrande för regeringens arbete med förmågeutvecklingen och utskottet inte finner skäl att rikta tillkännagivanden till regeringen om enskilda delar i fråga om Försvarsmaktens förmåga avstyrks samtliga motionsyrkanden om operativ förmåga och det militära försvarets utveckling.

Forskning och tillämpning av ny teknologi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om forskning och ny teknologi. Utskottet hänvisar bl.a. till att Försvarsmakten har betydande utrymme för att beställa sådan forskning som svarar mot de bedömda behoven.

Jämför reservation 10 (S) och 11 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 34 föreslås ett tillkännagivande om att vidareutveckla en bred drönarkompetens

och utvecklingsprogram inom Försvarsmakten som syftar till att ha en integrerad kompetens i förbanden.

I kommittémotion 2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge FOI ett tydligt uppdrag och medel till att bredda och fördjupa forskningen kring det civila försvaret och krisberedskapen. I kommittémotion 2025/26:3407 anför Emma Berginger m.fl. (MP) att helt autonoma vapen kan skapa osäkerhet kring ansvaret för krigshandlingar och på så vis sätta folkrätten ur spel. Motionärerna vill att Sverige ska ta en ledande roll i arbetet för att finna sätt att effektivt påverka utvecklingen och bidra till en internationell reglering. De understryker vidare att det är viktigt att forskning om vad autonoma vapen innebär också förstärks. I motionen betonas att det krävs ökad forskning om skydd mot autonoma vapensystem för att ha en god förmåga till försvar mot dessa system. I motionen föreslås därför ett tillkännagivande om behov av ökad forskning kring skydd mot autonoma vapensystem (yrkande 9). Även i kommittémotion 2025/26:3410 lyfter Emma Berginger m.fl. (MP) fram frågor om skydd. I yrkande 9 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör ge Försvarsmakten i uppdrag att snarast stärka Sveriges förmåga att möta och bekämpa UAS/UAV (drönare). I kommittémotion 2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 4 föreslås avslutningsvis ett tillkännagivande om att ge FOI i uppdrag att utreda hur man på bästa sätt kan röja minor och klusterbomber efter krig. Motionärerna föreslår också ett tillkännagivande om att ge FOI i uppdrag att undersöka hur man på bästa sätt kan hantera föroreningar som kommer från kollapsade byggnader och som läcker ut i grundvatten under krig (yrkande 5).

I motion 2025/26:544 av Isak From m.fl. (S) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att Umeås kluster av civil och militär forskning, utveckling och utbildning inom kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen (CBRNE) behöver fortsätta att utvecklas.

I motion 2025/26:226 av Björn Tidland (SD) föreslås ett tillkännagivande om att det svenska försvaret bör integrera drönargrupper inom lämpliga försvarsgrenar och snarast göra dessa operativa.

Bakgrund och tidigare beredning

I det beslut regeringen fattade den 19 december 2024 om en inriktning som ska gälla för myndigheterna i det militära försvaret under 2025–2030 (Fö2024/02054) anfördes att ökad samverkan mellan integritetskritisk forskning och utveckling (FoU) vid försvarsmyndigheterna och FoU i den civila sektorn blir alltmer relevant och nödvändig. Myndigheterna ska främja innovation i syfte att påskynda förmågeutvecklingen. Ny teknik ska snabbt kunna omsättas till försvarstillämpningar under samtliga konfliktnivåer. Regeringen anger vidare att Försvarsmakten och Försvarets materielverk ska utveckla kravställningsarbetet för att upphandlingar och studier ska främja innovation och tillämpningen av nya, effektiva tekniska lösningar för ökad krigförings-

förmåga. Vidare ska Försvarsmakten och övriga försvarsmyndigheter utveckla sina arbetssätt i syfte att främja försvarsinnovation och forskning i samverkan med övriga relevanta myndigheter och organisationer. Försvarsmakten, Försvarets materielverk och Försvarets radioanstalt ska tillsammans med övriga berörda myndigheter fortsätta att arbeta med digitalisering för att utveckla Sveriges samlade förmåga på försvars-, underrättelse- och säkerhetsområdet.

När det gäller försvarsinnovation framhöll regeringen i sin försvarsindustristrategi (skr. 2024/25:193) att det ska ses som en strategisk förmåga. Regeringen konstaterade att dagens krig uppvisar snabb och situationsanpassad teknik- och taktikutveckling där t.ex. civila obemannade system och artificiell intelligens integreras med existerande militära förmågor. Inte minst erfarenheter och lärdomar från kriget i Ukraina och andra konflikter i omvärlden måste snabbt omhändertas och systematiskt delas mellan myndigheter och industrin enligt regeringens bedömning.

I Försvarsmaktens regleringsbrev för budgetåret 2026 anvisar regeringen ca 1,5 miljarder kronor för att myndigheten ska kunna beställa sådan forskning och teknikutveckling som svarar mot de bedömda behoven. Därutöver beslutar Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) om en inriktning för projekt inom ramen för säkerhets- och försvarspolitisk forskning och analys. Inom ramen för de senare projekten ska FOI ha beredskap att med kort varsel kunna bistå Försvarsdepartementet med särskilda insatser och analyser. I dialog med Försvarsdepartementet ska FOI vid behov kunna göra omprioriteringar av projektens innehåll. För 2025 avsåg projekten bl.a. utveckling av arbetet med att främja och utveckla en samordnad planering för totalförsvaret. Projekten inkluderar frågor som rör avskräckning, erfarenheter från kriget i Ukraina, förmågan att snabbt värdera, ompröva och förändra hur tekniken används samt förmågan till en snabb ökning av krigsduglighet. De projekt som svarar mot Försvarsdepartementets behov berör även materielförsörjning och förmågeskapande samt samhällets beredskap för kris och krig. Inom ramen för det senare studeras det civila försvarets internationella dimension och utvecklingen av koncept för civil-militär samverkan i ett modernt totalförvar. Med utgångspunkten att totalförvarsplaneringen ska vara samordnad genomförs även forskning om förmågeuppbyggnad av det svenska konceptet för civil-militär samverkan, metodstöd för utvecklingen av det civila försvaret och rymdfrågor i ett försvarspolitiskt perspektiv samt analyser av sammansatta hot.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att det är nödvändigt att svensk innovationsförmåga använder erfarenheter och lärdomar från kriget i Ukraina och lägger stor vikt vid snabb och situationsanpassad teknik- och taktikutveckling där t.ex. civila obemannade system och artificiell intelligens integreras med existerande militära förmågor. Eftersom utskottet inte ser skäl

att rikta ett tillkännagivande till regeringen om ytterligare åtgärder när det gäller obemannade farkoster avstyrker utskottet yrkande 34 i motion 2025/26:3556 och motion 2025/26:226.

Utskottet kan konstatera att erfarenheter vad gäller både skydd och verkan i samband med olika krig och konflikter i omvärlden är viktigt att tillvarata. Utskottet delar regeringens bedömning att dessa snabbt måste omhändertas och systematiskt delas mellan myndigheter och industri. Utskottet välkomnar vidare att regeringen har som utgångspunkt att totalförsvarsplaneringen ska vara samordnad och att forskning också sker med fokus på samhällets beredskap för kris och krig, dvs. såväl civilt försvar som utveckling av koncept för civil-militär samverkan. Utskottet kan konstatera att dagens inriktning av forskning och utveckling ger möjligheter till omprioriteringar av forskningsprojekt och dessutom ett betydande utrymme för Försvarsmakten att beställa sådan forskning som svarar mot de bedömda behoven. Utskottet ser inte skäl att i nuläget förändra arbetet med att inrikta forskning och utveckling för att riksdagen i högre utsträckning ska kunna besluta om vilka fokusområden som bör gälla för forskningen. Därmed avstyrker utskottet övriga motionsyrkanden som gäller forskningens inriktning och specifika områden som bör prioriteras.

Försvarsmaktens krigsorganisation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om inriktningen av Försvarsmaktens krigsorganisation. Utskottet hänvisar till att den krigsorganisation som riksdagen har beslutat bör ses som en helhet. Jämför reservation 12 (S) och 13 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 anför Peter Hultqvist m.fl. (S) att en robust försvarsstruktur måste innefatta territorialförband med god kännedom om sin närmiljö, vilka kan bidra till logistik, underhåll och skydd av försörjningslinjer. I motionen framhålls att dessa förband utgör en viktig del av en förstärkt krigsorganisation och är avgörande för att skapa uthållighet över tid. I yrkande 4 föreslås därför ett tillkännagivande om att prioritera att den samlade krigsorganisationen fortsätter att öka. Motionärerna föreslår även ett tillkännagivande om att inrätta territorialförsvarsförband som syftar till försvar av försörjningslinjer, underhåll och logistik (yrkande 32) och ett tillkännagivande om att upprätta två nya armébrigader efter 2030 (yrkande 5).

I kommittémotion 2025/26:2822 anför Mikael Larsson m.fl. (C) att Sverige attackeras digitalt varje dag och att Sverige behöver ha förmågor som motsvarar hotet. I dag utsätts vi för cyberattacker såväl av andra stater som av statsunderstödda aktörer i geopolitiska, ekonomiska och försvarsmässiga syften enligt motionärerna. I motionen anförts att kostnaden för den som

genomför aggressiva statsunderstödda cyberaktiviteter måste höjas. Motionärerna anför att det är en del av vårt lands motståndskraft att kunna agera när vi utsätts och föreslår därför ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning för att se över ett eventuellt behov av att göra cyberförsvar till en egen försvarsgren (yrkande 31) samt att Sverige behöver ett cyberhemvärn (yrkande 32). I yrkande 3 föreslås dessutom ett tillkännagivande om att höja förmågan och öka krigsdugligheten inom alla krigsförband.

Bakgrund och tidigare beredning

Riksdagen godkände regeringens förslag till inriktningen för Försvarsmaktens krigsorganisation i december 2024 (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114). I sitt ställningstagande konstaterar utskottet att bl.a. Natomedlemskapet och alliansens kommande förmågemål påverkar genomförandet av försvarsbeslutet och bör beaktas i en fortsatt utveckling av krigsorganisationen. Utskottet anförde vidare att den föreslagna krigsorganisationen bör ses som en helhet och fann inte skäl att ompröva enskilda delar eller enskilda förstärkningar av denna. Utskottet konstaterade även att Försvarsmakten själv beslutar om sin organisation i de delar som inte beslutas av riksdagen och regleras av regeringen.

Utskottets ställningstagande

I likhet med vad utskottet anför tidigare bör krigsorganisationen ses som en helhet. Utskottet finner inte skäl att nu ompröva enskilda delar eller enskilda förstärkningar av krigsorganisationen utanför de ramar som den parlamentariskt sammansatta Försvarsberedningen ger. Samråd mellan regeringen och riksdagspartierna om den långsiktiga inriktningen av försvarspolitik och krigsorganisationen är av yttersta vikt. Utskottet kan samtidigt konstatera att Försvarsmakten själv beslutar om sin organisation i de delar som inte beslutas av riksdagen och regleras av regeringen.

Alla förband i krigsorganisationen ska organiseras från den 1 januari 2025 och utvecklas med inriktningen att så långt som möjligt vara operativa till 2030. Försvarsmakten ska prioritera produktionen av samövade krigsförband som är personellt och materiellt uppfyllda med tillhörande infrastruktur och utskottet lägger mycket stor vikt vid att regeringen redovisar resultatet med att iståndsätta den krigsorganisation som riksdagen har fattat beslut om. Däremot finner utskottet inga skäl att rikta tillkännagivanden till regeringen om krigsorganisationens utveckling i övrigt, och därför avstyrks samtliga yrkanden i denna del.

Försörjningstrygghet och beredskapslager

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om försörjningstrygghet och beredskapslager. Utskottet hänvisar bl.a. till regeringens pågående arbete med att stärka försörjningsberedskapen inom sjukvårdsprodukter, läkemedel, drivmedel och livsmedel.

Jämför reservation 14 (S), 15 (C) och 16 (MP).

Motionerna

I partimotion 2025/26:3185 anför Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) att Sverige behöver förhålla sig strategiskt till sitt beroende av andra importerade insatsvaror, exempelvis foder, utsäde och fröer, bekämpningsmedel och reservdelar. Motionärerna föreslår därför ett tillkännagivande om att dagens planeringshorisont för totalförsvaret om minst tre månader bör förlängas (yrkande 38). Även i kommittémotion 2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) understryks vikten av att Sverige har en god försörjningstrygghet. I yrkande 49 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige ska ha en god försörjningsförmåga när det gäller samhällsviktiga varor och tjänster i hela landet och i yrkande 50 föreslås ett tillkännagivande om höjd självförsörjningsgrad för viktiga förnödenheter. Därutöver föreslår motionärerna ett tillkännagivande om starkt militärt skydd av farleder och hamnar för att säkra förnödenhetsförsörjningen (yrkande 8).

I kommittémotion 2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 70 föreslås ett tillkännagivande om att ge MSB tillsammans med berörda aktörer uppdraget att inleda etableringen av beredskapslagring för ett antal prioriterade områden. I kommittémotion 2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 29 föreslås ett tillkännagivande om att öka Sveriges resiliens, försörjningsförmåga och beredskap när det gäller livsmedel, insatsvaror, vattenreningsutrustning och andra essentiella resurser i hela Sverige.

Även i kommittémotion 2025/26:3405 lyfter Emma Berginger m.fl. (MP) fram frågor om försörjningsförmåga. I yrkande 29 föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att ställa om jordbruket och transportsektorn och stödja forskning och innovation för att göra livsmedelssektorn robust, så att livsmedelsförsörjningen kan fungera även vid större omfattande kriser och krig. De föreslår vidare ett tillkännagivande om att staten bör ta ansvar för att bygga upp beredskapslager och tillsammans med näringsliv, kommuner och regioner säkerställa att lagerhållningen i samhällskritiska försörjningskedjor är tillräcklig för att klara kriser och krig (yrkande 32). I yrkande 33 föreslår de avslutningsvis ett tillkännagivande om att möjligheterna till ökad varuförsörjning genom inhemsk produktion bör utredas.

I motion 2025/26:1069 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att staten ska ta ansvar för att stödja

kommuner och regioner i arbetet med att öka självförsörjningsgraden av livsmedel ur beredskapssynpunkt.

I motion 2025/26:2805 av Markus Wiechel och Eric Palmqvist (båda SD) föreslås ett tillkännagivande om att införa en finskinspirerad beredskapslag.

I motion 2025/26:2031 av Sten Bergheden (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga möjligheten att ta fram en tydlig och komplett handlingsplan för hur vi kan klara att tillverka skyddsutrustning till befolkningen i Sverige vid en katastrof eller pandemi.

I motion 2025/26:3232 föreslår Marléne Lund Kopparklint (M) att riksdagen ställer sig bakom ett tillkännagivande om att regeringen ser över Sveriges självförsörjningsgrad av livsmedel, läkemedel, drivmedel och andra strategiska resurser.

Bakgrund och tidigare beredning

I regeringens proposition Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34) anförts att regeringen inte gör någon annan bedömning än Försvarsberedningen i fråga om planeringsförutsättningar för beredskap. Försvarsberedningen (Ds 2023:34) konstaterade bl.a. att det militära och civila försvaret, inom ramen för ett sammanhållet totalförsvaret, ska förbereda och planera för att under minst tre månader kunna möta och hantera ett krig i Europa som leder till allvarliga konsekvenser för samhällets funktionalitet. Försvarsberedningen bedömde att de tre månaderna ger samhället tid för omställning till krigstida förhållanden med t.ex. förändrade produktionsförutsättningar och varuflöden och för att på så sätt kunna hantera en längre period av allvarlig säkerhetspolitisk kris eller krig. Vidare anfördes att den normala funktionaliteten i samhället så långt som möjligt även ska upprätthållas i krig. Beredningen betonade att ambitionen i de fredstida totalförsvarfsförberedelserna ska vara att under krig upprätthålla de viktigaste samhällsfunktionerna, vilket innebär en avsevärt lägre ambition inom de flesta samhällssektorer jämfört med normalläget.

Enligt den parlamentariska överenskommelsen om finansiering av försvaret och stöd till Ukraina får tillskott till försvaret som lånefinansieras maximalt uppgå till 300 miljarder kronor. Av dessa får upp till 50 miljarder kronor användas för investeringar i fysisk infrastruktur och lagerhållning av livsmedel, läkemedel och drivmedel som en del av det civila försvaret. I budgetpropositionen för 2026 redovisar regeringen att man tar ett första steg i detta arbete genom att bl.a. stärka försörjningsberedskapen inom sjukvårdsprodukter och livsmedel. En trygg försörjning av sjukvårdsprodukter beskrivs som en förutsättning för att kunna upprätthålla en fungerande hälso- och sjukvård under höjd beredskap och ytterst krig. När det gäller livsmedelsförsörjning föreslår regeringen medel för en uppbyggnad av beredskapslager, primärt för spannmål och kritiska insatsvaror inom primärproduktionen, men även för senare led i livsmedelskedjan. Regeringen föreslår också investeringar i decentraliserad försörjningsberedskap inom områdena livsmedel, läkemedel och drivmedel.

Den 16 december 2025 biföll riksdagen regeringens förslag att för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg anvisa 2 949 500 000 kronor för 2026 till anslaget 1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård. Anslaget får användas för att finansiera åtgärder som stärker hälso- och sjukvårdens beredskap och motståndskraft samt förmåga att hantera höjd beredskap och ytterst krig. För det aktuella anslaget har riksdagen även godkänt bemyndiganden om framtida ekonomiska åtaganden om 4 543 000 000 kronor för perioden 2027–2036. Därutöver ökades anslaget 2:2 Insatser för vaccinberedskap med 33 miljoner kronor fr.o.m. 2026, och totalt anvisades 153 500 000 kronor för att stärka Sveriges förutsättningar att skydda befolkningen vid influensapandemier (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:SoU1, rskr. 2025/26:114).

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar Försvarsberedningens utgångspunkt att det militära och civila försvaret ska planera för att under minst tre månader kunna möta och hantera ett krig i Europa som leder till allvarliga konsekvenser för samhällets funktionalitet. Utskottet avstyrker därför förslaget i motion 2025/26:3185 (yrkande 38) om att förlänga denna period.

Utskottet kan konstatera att de fredstida totalförsvarsförberedelserna för att upprätthålla de viktigaste samhällsfunktionerna alltid kommer att innebära en avsevärt lägre ambition inom de flesta samhällssektorer jämfört med normalläget. Samtidigt går det inte att nog betona vikten av att stärka samhällets motståndskraft, som exempelvis hälso- och sjukvårdens beredskap att hantera höjd beredskap och ytterst krig, eller en robust infrastruktur och lagerhållning av livsmedel, läkemedel och drivmedel som en del av det civila försvaret. Mot den bakgrunden välkomnar utskottet de satsningar som möjliggörs tack vare den parlamentariska överenskommelsen om finansiering i fråga om förstärkningar av det civila försvaret. Utskottet kan konstatera att regeringen anvisar drygt 153 miljoner kronor för att stärka Sveriges förutsättningar att skydda befolkningen vid influensapandemier och ser inte skäl att vidta ytterligare åtgärder, och därför avstyrks förslaget om en handlingsplan för tillverkning av skyddsutrustning vid katastrofer och pandemier i motion 2025/26:2031.

Utskottet ser positivt på regeringens förslag att bl.a. stärka försörjningsberedskapen inom sjukvårdsprodukter, läkemedel, drivmedel och livsmedel. Regeringens förslag ger en uppbyggnad av beredskapslager, primärt för spannmål och kritiska insatsvaror inom primärproduktionen, men även för senare led i livsmedelskedjan och för en mer decentraliserad försörjningsberedskap, vilket utskottet välkomnar. Regeringen redovisade att detta utgör ett första steg i arbetet. Utskottet kommer att fortsätta att följa regeringens arbete med att skapa förutsättningar för att kunna upprätthålla de mest centrala samhällsfunktionerna under höjd beredskap och ytterst krig men ser inga skäl att rikta några tillkännagivanden till regeringen i nuläget och därför avstyrks samtliga motionsyrkanden inom området.

Försvarsindustri och regeringens försvarsindustristrategi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om försvarsindustrifrågor. Utskottet hänvisar i första hand till den försvarsindustristrategi som utskottet beredde under hösten 2025.

Jämför reservation 17 (S), 18 (C) och 19 (MP).

Motionerna

I partimotion 2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 37 föreslås ett tillkännagivande om att Sveriges beredskap när det gäller livsmedel och kritiska insatsvaror bör stärkas genom samverkan mellan det offentliga och näringslivet, där beredskapsåtgärder kan säkerställas genom avtal och ersättningar. Även i kommittémotion 2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) anføres att det finns en stor potential i forskning och utveckling som bidrar till både försvarsförmåga och ökad självförsörjning. Försvarsindustrin borde enligt motionärerna kunna utgöra en viktig del i den gröna industrirevolution vi ser runt om i Sverige och i omvärlden. I yrkande 13 föreslår de därför ett tillkännagivande om att Försvarsmakten och Försvarets materielverk tillsammans med försvarsindustrin bör ta steg för ett försvar där säkerhet, försörjning och hållbarhet tillsammans utgör viktiga delar. I yrkande 12 föreslås vidare ett tillkännagivande om att Försvarsmakten och Försvarets materielverk i större utsträckning bör ställa krav på hållbarhet i sina upphandlingar.

I kommittémotion 2025/26:3556 anför Peter Hultqvist m.fl. (S) att en leverans av ytterligare en ubåt till Försvarsmakten är av stort strategiskt värde och att förutsättningarna för anskaffning av ytterligare en ubåt bör undersökas i samband med en analys om framtidens nya ubåtsklass. För ett effektivt försvar av Östersjön är de samlade marina stridskrafterna avgörande enligt motionärerna som i yrkande 40 föreslår ett tillkännagivande om att initiera produktion av ytterligare en svensk ubåt. I yrkande 44 föreslår de även ett tillkännagivande om att värna svensk rådighet över utvecklingen av nästa generations stridsflyg. I yrkande 66 föreslås ett tillkännagivande om att svenska staten långsiktigt bör försäkra sig om inflytande och kontroll över samtliga väsentliga säkerhetsintressen. I motionen betonas att Sveriges historia och säkerhetspolitiska strategi har lagt grunden för en stark inhemsk försvarsindustri och hög kompetens som dessutom har en stor inverkan på övrigt näringsliv. Motionärerna bedömer att svensk försvarsindustri är en förutsättning för det högteknologiska svenska försvaret. De framhåller vidare att försvarsindustrin i Sverige skapar många viktiga arbetstillfällen och leverantörskedjor runt om i landet. De föreslår därför ett tillkännagivande om krav på en snabb översyn av reglerna för upphandling av försvarsmateriel som

syftar till att underlätta direktupphandling från svensk försvarsindustri (yrkande 59), att en nationell försvarsindustrisamordnare inrättas (yrkande 63) och en ny svensk exportstödsmyndighet (yrkande 62).

När det gäller ägarstrukturer föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att statligt deläggande uttalas vara en strategisk möjlighet att utveckla och stabilisera svensk försvarsindustri (yrkande 65) och att ett statligt deläggande i Saab initieras i förhållande till nuvarande ägarstrukturer (yrkande 64). När det gäller försvarsindustrifrågor och produktion i övrigt föreslås ett tillkännagivande om att upprätta en försvarsindustriell avsiktsförklaring med Finland (yrkande 60) och ett tillkännagivande om att modernisera upphandlingsprocesser inom rymddomänen (yrkande 96) samt att Sveriges strategiska roll i teknikutvecklingen och säkerhet kring kritiska komponenter säkerställs (yrkande 98).

I kommittémotion 2025/26:3407 av Emma Berginger m.fl. (MP) menar motionärerna att en stark försvarsmaterielindustri i Sverige ökar våra möjligheter att agera självständigt i utrikespolitiken. I motionen anförts att företagsledningarna och ägarstrukturer ändras löpande. Med tanke på försvarsindustrins stora betydelse för Sveriges försvarsförmåga bör det därför finnas direkt statligt ägarengagemang i de bolag som hanterar strategiska materielområden. Det kan exempelvis bli aktuellt att staten vill ha inflytande över beslut om att förändra ett företags inriktning eller ägarbild. I yrkande 4 föreslås därför ett tillkännagivande om att verka för att öka det statliga ägarskapet inom försvarsindustrin.

I motion 2025/26:1443 av Patrik Lundqvist m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att se över det offentliga möjligheter att säkra nationella säkerhetsintressen inom upphandlingssystemet och infrastrukturen.

I motion 2025/26:58 av Josef Fransson (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda hur man kan förenkla regelverken för försvarsindustrin, att regeringen bör ge statens forskningsinstitut i uppdrag att samarbeta med Försvarsmakten och försvarsindustrin (yrkande 2) och att inventera försvarsindustrins kompetensbehov och vidta åtgärder för att tillgodose detta behov (yrkande 4). Motionären föreslår även att Försvarsmakten ska premiera inhemsk försvarsindustri i upphandling av materiel (yrkande 5) och att regeringen tar initiativ till beredskapslager för att kunna försörja försvarsindustrin i händelse av krig eller oro (yrkande 6). Avslutningsvis föreslås i yrkande 7 ett tillkännagivande om att korta handläggningstiderna för försvarsindustrins kontakter med staten och Försvarsmakten.

I motion 2025/26:3442 av Ann-Sofie Alm (M) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att se över effekten av att initiera finansierade pilotprojekt för snabb uppskalning av produktion av kritiska materielkomponenter. Motionären föreslår även ett tillkännagivande om att regeringen bör se över om operativa enheter kan ges utökat mandat samt ökade budgetramar för att direkt kunna beställa och aktivera produktiva industriprojekt i kristider och i tider med höjd beredskap (yrkande 2). I

yrkande 3 föreslås att regeringen överväger att inrätta en nationell samordningsfunktion med tydliga beslutsmandat mellan Försvarsdepartementet, Försvarets materielverk (FMV) och Försvarsmakten för att snabbt realisera industriella kapacitetsökningar och i yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att se över hur fler svenska säkerhetsprövade industriaktörer kan öka produktionstakten i fråga om svensk krigsmateriel, skapa redundans och minska sårbarheter i försörjningskedjorna.

I motion 2025/26:3145 av Joar Forssell (L) föreslås ett tillkännagivande om villkor för svensk försvarsindustri eftersom motionären anser att det behövs både för framtidens materiel och för en robust industriell förmåga.

Bakgrund och tidigare beredning

Den 12 juni 2025 överlämnade regeringen skrivelsen Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige – innovation, produktion och samarbete (skr. 2024/25:193) till riksdagen. I försvarsindustristrategin redogör regeringen för inriktningen av arbetet för att stärka Sveriges försvarsindustriella bas genom främjandet av en innovativ och konkurrenskraftig försvarsindustri med hög produktionskapacitet. Försvarsindustristrategin utgår från den nationella säkerhetsstrategin och den försvarspolitiska inriktningen i propositionen Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114). I strategin redovisas åtgärder som bygger vidare på den inriktning som regeringen redovisar i den strategiska inriktningen för försvarsinnovation (Fö2024/00023) samt i Rymdens roll i ett nytt säkerhetspolitiskt läge – Sveriges försvars- och säkerhetsstrategi för rymden (Fö2024/01325). I försvarsindustristrategin redovisar regeringen tre prioriteringar:

- innovation
- produktion
- samarbete.

I försvarsindustristrategin presenterar regeringen åtgärder för att stärka näringslivets förutsättningar att bidra till Sveriges säkerhet. Parallellt har regeringen tagit fram en industristrategi, som adresserar målsättningar och villkor för svensk industri i bredare bemärkelse. Strategierna är avsedda att komplettera varandra för att sammantaget bidra till ett mer motståndskraftigt och säkrare Sverige. Utskottet har behandlat skrivelsen tillsammans med motionsyrkandena om ägandeformer och finansiering, internationell samverkan, upphandling och import av krigsmateriel, försvarsindustrins utveckling och villkor m.m. Den 14 oktober 2025 biföll riksdagen utskottets förslag att avslå samtliga motionsyrkanden och lade skrivelse 2024/25:193 till handlingarna, bl.a. med hänvisning till regeringens pågående arbete med att stärka näringslivets förutsättningar att bidra till Sveriges säkerhet.

När det gäller upphandling följer FMV riktlinjerna som finns i den nationella upphandlingsstrategin som bl.a. innehåller mål om ansvarsfull

upphandling och mål om socialt hållbar upphandling. Det är dock framförallt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter som i 13 § anger att miljöledningssystemet ska innebära att myndigheten miljöanpassar sina upphandlingar i den mån en sådan anpassning är möjlig och kraven i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling i 4 kap. 3 § som styr upphandlingsarbetet i detta avseende.

Utskottets ställningstagande

I den försvarsindustristrategi som utskottet beredde under hösten 2025 redogjorde regeringen för inriktningen av arbetet för att stärka Sveriges försvarsindustriella bas genom främjandet av en innovativ och konkurrenskraftig försvarsindustri med hög produktionskapacitet. Regeringens åtgärder för att stärka näringslivets förutsättningar att bidra till Sveriges säkerhet redovisades därmed för riksdagen och utskottet lade stor vikt vid att riksdagen ska ges möjlighet att följa upp de åtgärder som vidtas inom ramen för genomförandet av strategin. Utskottet hade inga invändningar i fråga om försvarsindustristrategin och ansåg att riksdagen borde lägga skrivelsen till handlingarna, vilket skedde i oktober 2025. Regeringen har redovisat avsikten att årligen beskriva genomförandet av försvarsindustristrategin i sin resultatredovisning. Utskottet finner inte skäl att föregripa redovisningen av det arbetet, och därför avstyrks samtliga motionsyrkanden i fråga om försvarsindustrifrågor.

Materielförsörjning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om materielförsörjning. Utskottet lägger stor vikt vid att materielförsörjningen på ett effektivt sätt bidrar till krigsförband som är materiellt uppfyllda och hänvisar till att betydande resurser tillförts för materielanskaffning.

Jämför reservation 20 (S) och 21 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 58 föreslås ett tillkännagivande om att det måste göras en effektiv uppföljning av de omfattande materielbeställningarna.

I kommittémotion 2025/26:3407 av Emma Berginger m.fl. (MP) anför motionärerna att Försvarsberedningen vill att den strategiska styrningen av materielförsörjningen utvecklas med utgångspunkt i Materielförsörjningsutredningens betänkande Materielförsörjningsstrategi – för vår gemensamma

säkerhet (SOU 2022:24). I yrkande 3 föreslår motionärerna därför ett tillkännagivande om att ta fram en materielförsörjningsstrategi.

Bakgrund och tidigare beredning

När det gäller materielförsörjningens inriktning anför regeringen i totalförsvarspropositionen att den ska tillgodose det militära försvarets behov av materiel och materielrelaterade tjänster i fred, kris och krig, såväl i dag som i framtiden (prop. 2024/25:34). I propositionen understryker regeringen att försörjningen ska genomföras på ett sätt som gör den effektiv, säker och långsiktigt hållbar. Inom ramen för god hushållning med statens medel ska materielförsörjningen vidare utvecklas för att stödja en snabb utveckling av krigsorganisationen. Försörjningssäkerheten och försörjningsberedskapen bör fortsätta att utvecklas för att tillgodose krigsorganisationens krav på uthållighet. Regeringen anför vidare att man delar Försvarsberedningens syn att begreppet väsentliga säkerhetsintressen ska ersättas med begreppet strategiska materielområden, för sådana materielområden för vilka det finns särskilda behov av att säkerställa statens tillgång till inhemsk försvarsindustriell kompetens och kapacitet. I betänkandet Totalförsvaret 2025–2030 anför utskottet att regeringen bedömer att det gäller inriktningen för materielförsörjning (bet. 2024/25:FöU2).

I budgetpropositionen för 2026 anför regeringen att Försvarsmaktens materielförsörjning alltjämt är präglad av det rådande omvärldsläget som påverkar försvarsindustrin och därmed FMV:s förmåga att leverera beställd materiel till Försvarsmakten. Materielanskaffningen bedöms även ha påverkats av det fortsatta stödet till Ukraina. Bland de beställningar som lades under 2024 fanns bl.a. anskaffningar som syftar till att ersätta materiel som donerats till Ukraina. Regeringen anför att resursbrister hos ansvariga myndigheter, industrins produktionskapacitet samt en ökad efterfrågan på marknaden har påverkat förmågan att leverera materiel till Försvarsmakten och föranlett förseningar av leveranser. Inom marinen finns det fortfarande vissa begränsningar när det gäller varvskapacitet, tillgänglighet och leveranstider, vilket påverkar materielproduktionen. Anskaffning för det militära försvarets behov präglades redan innan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina av utmaningar för att säkerställa en snabb materielförsörjning. Sedan 2022 har efterfrågan på försvarsmateriel ökat kraftigt i omvärlden.

I december 2025 anvisade riksdagen drygt 71 miljarder kronor för att möjliggöra anskaffning av materiel och anläggningar under 2026. Därutöver beslutade riksdagen att ge regeringen beställningsbemyndiganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på ca 289 miljarder kronor för anskaffning av materiel och anläggningar (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:FöU1, rskr. 2025/26:111). I sitt ställningstagande anför utskottet att man delar regeringens bedömning att helheten i materielförsörjningen och försvarsindustrin måste utvecklas. Försvarsindustrin är en viktig del av Sveriges försvarsförmåga och i betänkandet

Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige (bet. 2025/26:FöU3) underströk utskottet vikten av att riksdagen ges möjlighet att följa upp de åtgärder som regeringen vidtar inom ramen för genomförandet av strategin. När det gäller materielförsörjning noterade utskottet att regeringen föreslår att möjligheten att utnyttja bemyndigandet för läglighetsköp förlängs t.o.m. 2026. Utskottet såg positivt på förslaget om läglighetsköp och underströk vikten av att riksdagen får en redovisning av utfallet och hur var och en av våra försvarsgrenar stärks genom dessa investeringar.

Utskottets ställningstagande

Materielförsörjningen bör utvecklas för att stödja en snabb utveckling av krigsorganisationen och utskottet delar alltså regeringens bedömning när det gäller inriktningen för materielförsörjningen.

Eftersom riksdagen har anvisat drygt 71 miljarder kronor för att möjliggöra anskaffning av materiel och anläggningar under 2026 och även beslutat om beställningsbemyndiganden som möjliggör anskaffning av materiel och anläggningar som motsvarar framtida anslag på ca 289 miljarder kronor för anskaffning har betydande resurser tillförts för materielanskaffning. Utskottet lägger stor vikt vid att dessa satsningar på ett effektivt sätt bidrar till krigsförband som är materiellt uppfyllda med tillhörande infrastruktur. Utskottet delar regeringens bedömning att helheten i materielförsörjningen och försvarsindustrin måste utvecklas och att det finns utmaningar när det gäller förmågan att leverera materiel till Försvarsmakten. Av försvarsindustristrategin följer ett arbete inom området som utskottet inte vill föregripa och utskottet avstyrker därför yrkande 3 i motion 2025/26:3407 med förslag om en materielförsörjningsstrategi. Eftersom utskottet utgår från att det i regeringens resultatredovisning även kommer att framgå hur såväl läglighetsköp som annan anskaffning stärker krigsorganisationen och de respektive försvarsgrenarna ser utskottet inte heller skäl att tillstyrka förslaget om att följa upp materielbeställningarna i motion 2025/26:3556 yrkande 58.

Utbildnings- och övningsverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om utbildnings- och övningsverksamhet. Utskottet hänvisar bl.a. till att det militära och det civila försvaret ska utvecklas samordnat och att regeringen har gett Försvarsmakten i uppdrag att prioritera produktionen av samövade krigsförband.

Jämför reservation 22 (S) och 23 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 anför Peter Hultqvist m.fl. (S) att grunden för Försvarsmaktens personalförsörjning är värnplikten och att systemet behöver stärkas. Kompetenta soldater bedöms utgöra själva fundamentet för vår försvarsförmåga. Vi lever i en ny och farligare tid och för att stärka vår krigsorganisation krävs nytänkande, enligt motionärerna. I yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om regelbundna repetitionsövningar för krigsplacerade värnpliktiga, och i yrkande 18 föreslås att andelen reservofficerare som används vid värnpliktsutbildning ska utökas. Motionärerna föreslår vidare att regeringen låter utreda möjligheten till samarbete med den finska försvarsmakten när det gäller utbildning av värnpliktiga (yrkande 19) och att ett avtal tecknas med Finland om officerare i värnpliktsutbildningen (yrkande 20). När det gäller övningsverksamhet föreslår motionärerna dessutom ett tillkännagivande om att myndigheter ska fortsätta att aktivt utveckla planerings-, beredskaps- och övningsverksamheten inom ramen för krisberedskapen (yrkande 78).

I kommittémotion 2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att försvarets utbildningar bör innehålla perspektiv på miljöeffekter i krig och hur miljöpåverkan vid militärövningar kan undvikas.

I motion 2025/26:750 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att se över nuvarande regelverk och införa en tydligare prioritetsordning för att undvika att militära övningar begränsas av civila intressen.

Bakgrund och tidigare beredning

När regeringen lämnade sitt förslag till riksdagen om inriktning för totalförsvaret under 2025–2030 underströk regeringen att Sveriges försvarssamarbete med Finland alltjämt utgör en tyngdpunkt i svensk försvars- och säkerhetspolitik (prop. 2024/25:34). I propositionen anfördes även att det totala antalet befattningar i krigsorganisationen bedöms uppgå till ca 130 000 personer när organisationen är personellt uppfylld 2035. De årliga

grundutbildningsvolymerna bör stegvis öka för att senast 2030 uppgå till minst 10 000 värnpliktiga och därefter under perioden 2032–2035 uppgå till ca 12 000 värnpliktiga.

När det gäller genomförandet av inriktningen för totalförsvaret underströk regeringen att det finns ett stort behov av att kunna följa produktionen av krigsorganisationen vad gäller t.ex. iståndsättande, bemanning, materieförsörjning och omsättning av krigsförbanden. Regeringen avser därför att inhämta Försvarsmaktens planering för utvecklingen av krigsorganisationen i ett tioårsperspektiv inklusive bl.a. utvecklingen vad gäller personal, materiel, infrastruktur och övningar. Regeringen betonade vikten av att kunna följa hur arbetet fortskrider och tidigt identifiera avvikelser mot redovisad planering.

Med utgångspunkt i riksdagens beslut om inriktningen för totalförsvaret beslutade regeringen, den 19 december 2024 om en (Fö2024/02054) myndighetsgemensam inriktning om att de ska bidra till att öka Försvarsmaktens operativa förmåga. Krigs- och grundorganisationens behov ska vara styrande för materiel-, personal- och infrastruktur-försörjningen samt för utbildnings- och övningsverksamheten.

När det gäller såväl övning som operationer reglerar Försvarsmakten genomförandet i s.k. orderverk. I dessa regleras miljö i ett miljöannex som i detalj beskriver deltagande förband och enheters ansvar, markägarhantering, restriktioner, hantering av avvikelser och skador, drivmedels- och kemikaliehantering, avfallshantering och återställning av markskador. Därigenom ska myndigheten säkerställa att miljöhänsyn tas och att miljöpåverkan kan minimeras. Försvarsmakten uppger att man säkerställer att miljökompetens finns tillgänglig inför, under och efter övningar och operationer. För att ha en möjlighet att anpassa och planera sin övnings- och operationsverksamhet i tid och rum vid marina eller kustnära övningar har Försvarsmakten vidare tagit fram en marinbiologisk kalender som täcker svenskt territorium. Genom denna kan myndigheten minska risken för störning eller skador på känsliga naturvärden.

I budgetpropositionen för 2026 konstaterar regeringen att en väl fungerande personalförsörjning är avgörande för försvarets fortsatta förmågetillväxt. Personalförsörjningen utvecklas huvudsakligen i positiv riktning enligt regeringen som beskriver att både antalet värnpliktiga och anställda ökar enligt plan.

Utskottets ställningstagande

I Försvarsmaktens s.k. orderverk finns miljöannex som beskriver hur myndigheten kan säkerställa att miljöhänsyn tas och att miljöpåverkan kan minimeras. Utskottet kan konstatera att det finns ett regelverk och rutiner för att myndigheten ska ha miljökompetens tillgänglig såväl inför som under och efter övningar och operationer. Utskottet finner därför inte skäl att tillstyrka förslaget i motion 2025/26:3408 yrkande 6 om specifika utbildningar inom området.

Utskottet delar regeringens bedömning att en väl fungerande personalförsörjning är avgörande för försvarets fortsatta förmågetillväxt. I likhet med regeringen ser utskottet ett stort behov av att kunna följa produktionen av krigsorganisationen vad gäller t.ex. bemanningen och personaluppfyllnaden av krigsförbanden. När det gäller inriktningen för totalförsvaret välkomnade utskottet i samband med totalförvarsbeslutet att regeringen avser att fortsätta att stärka en sammanhållen planering för totalförsvaret där det militära och det civila försvaret utvecklas samordnat. Eftersom detta utgör regeringens inriktning finner inte utskottet skäl att tillstyrka förslaget i motion 2025/26:750 yrkande 2 om att införa en tydligare prioritetsordning för att undvika att militära övningar begränsas av civila intressen eller förslaget om att bl.a. utveckla krisberedskapens övningsverksamhet i yrkande 78 i motion 2025/26:3556. Regeringen har gett Försvarmakten i uppdrag att prioritera produktionen av samövade krigsförband och utskottet ser inte skäl att rikta något tillkännagivande till regeringen med mer detaljerade anvisningar om hur övningsverksamheten ska bedrivas. Därför avstyrks även övriga yrkanden i motion 2025/26:3556 avstyrks.

Sjukvårdsberedskap

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om sjukvårdsberedskap. Utskottet hänvisar till den parlamentariska överenskommelsen om att finansiera en förstärkning av beredskapssektorn Hälsa, vård och omsorg och att Polismyndigheten identifierar döda vid större olyckshändelser och katastrofer enligt Interpol's riktlinjer för identifiering.

Jämför reservation 24 (S).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 anför Peter Hultqvist m.fl. (S) att sjukvården har en helt central plats inom det civila försvaret. Motionärerna anser att sjukvården överlag behöver förbereda sig för scenarier med ett stort antal skadade. De lyfter fram risken för masskadeutfall i händelse av ett väpnat angrepp och i yrkande 83 föreslås ett tillkännagivande om en översyn av en nationell id-bricka.

I motion 2025/26:1892 av Magnus Resare (M) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över möjligheten att utreda hur Försvarmaktens tillgång till ortopedier som kan tjänstgöra vid fältsjukhus eller annan fältnära krigssjukvård säkerställs.

Bakgrund och tidigare beredning

När regeringen lämnade sitt förslag till riksdagen om inriktning för totalförsvaret under 2025–2030 underströk regeringen att krigssjukvård är ett område som behöver förstärkas (prop. 2024/25:34). Regeringen ansåg därför, i likhet med Försvarsberedningen och Försvarsmakten, att sjukvårdsförmågan bör öka till att omfatta två sjukhuskompanier och tre fältsjukhus. Regeringen anförde att det har gjorts satsningar inom hälso- och sjukvårdsområdet i syfte att stärka och vidareutveckla motståndskraften i hälso- och sjukvården inom det civila försvaret.

Som grund anförde regeringen att ett väpnat angrepp mot Sverige och ett krig på svenskt territorium skulle resultera i förluster av människoliv samt masskadeutfall, vilket skulle innebära en mycket stor belastning på hälso- och sjukvården. Regeringen menade att det behövs en förmågehöjning för hanteringen av masskadeutfall, som relaterar främst till vårdformerna akut-sjukvård, operationssjukvård, intensivvård och intermediärvård. Regeringen bedömde därför att arbetet med att öka tillgängligheten och vårdkapaciteten samt stärka kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården bör fortsätta enligt aktuell inriktning.

Försvarsutskottet beslutade att ge socialutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2024/25:34 Totalförsvaret 2025–2030 och eventuella följd-motioner i de delar som berör socialutskottets beredningsområde. I samstämmighet med regeringen pekade socialutskottet på att en väl fungerande hälso- och sjukvård och socialtjänst i fred är en förutsättning för att området ska fungera i krig (yttr. 2024/25:SoU4y). Vidare framhöll utskottet i sitt ställningstagande att privata aktörer i stor omfattning utför uppgifter som ingår i sådan samhällsviktig verksamhet som kommuner och regioner har ett huvudmannaskap eller ett yttersta samhällsansvar för, såsom hälso- och sjukvårdsuppgifter. Mot den bakgrunden anförde socialutskottet att det i det fortsatta arbetet med att utveckla totalförsvaret är angeläget att underlätta för det offentliga att säkerställa att det vid kris och krig t.ex. finns tillräckligt med personal tillgänglig för att verksamheten ska kunna fungera. Vidare ansågs att arbetet med att krigsplacera personal inom hälso- och sjukvårdens område borde påskyndas. I ställningstagandet lyftes det även fram att en fungerande hälso- och sjukvård är beroende av en robust och säker digital kommunikation. Socialutskottet ansåg att försvarsutskottet med beaktande av det anförda borde tillstyrka propositionen.

När det gäller identifikation av avlidna samt masskadeutfall och hälsorisker är de senare ett av de särskilt prioriterade områdena som följer av Natos sju rekommendationer eller baskrav för nationell motståndskraft. Enligt den svenska ordningen hör det till Polismyndighetens uppgifter att identifiera döda vid större olyckshändelser, naturkatastrofer eller andra händelser med många omkomna. Vid en sådan händelse ansvarar Polismyndigheten för katastrof-registrering. Det betyder att Polismyndigheten samlar in och registrerar uppgifter om personer som befunnit sig på platsen vid det aktuella tillfället. Identifieringen av de omkomna utförs enligt processen Disaster Victim

Identification (DVI). DVI är en identifieringsprocess som bedrivs enligt Interpols riktlinjer för identifiering. I processen medverkar tekniska specialister från Polismyndigheten och personal från Rättsmedicinalverket. Utifrån undersökningar av DNA och tandstatus samt med hänsyn till ålder, kännetecken eller tillhörigheter jämförs och matchas kroppar med okänd identitet med informationen om saknade och efterfrågade personer. Interpols arbete stöds av en arbetsgrupp som består av forensiker och polisiära experter som träffas regelbundet för att utveckla rutinerna vid identifieringen av döda. Utgångspunkten i dag är att utgå från mesta möjliga biometriska data såsom fingeravtryck, tandstatus, DNA och fysiska kännetecken som tatueringar, ärr, implantat m.m. som är unika för offret.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet redan anfört går det inte att nog betona vikten av att stärka samhällets motståndskraft och då inte minst hälso- och sjukvårdens beredskap att hantera höjd beredskap och ytterst krig som en del av det civila försvaret. Mot den bakgrunden välkomnar utskottet de satsningar som möjliggörs tack vare den parlamentariska överenskommelsen om finansiering i fråga om förstärkningar av beredskapssektorn Hälsa, vård och omsorg. Utskottet kan dessutom konstatera att regeringen verkar utifrån inriktningen att krigssjukvård är ett område som behöver förstärkas och finner därför inga skäl att tillstyrka förslaget i motion 2025/26:1892 om fältsjukhus och krigssjukvård.

När det gäller masskadeutfall är det Polismyndighetens uppgift att identifiera döda vid händelser med många omkomna. Polismyndigheten ansvarar för s.k. katastrofregistrering och identifieringen utförs av myndigheten enligt processen Disaster Victim Identification (DVI) enligt Interpols riktlinjer för identifiering. Eftersom utskottet inte ser några skäl att förändra den ordning som gäller i dag, eller att Sverige skulle frånga Interpols riktlinjer för identifiering, avstyrks yrkande 83 om sjukvård i händelse av masskadeutfall i motion 2025/26:3556.

Stöd till Ukraina

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om stöd till Ukraina. Utskottet hänvisar bl.a. till att den s.k. Ukrainaramen ger ett uthålligt och långsiktigt stöd till Ukraina, vilket bidrar till förutsägbarhet och effektivitet.

Jämför reservation 25 (S), 26 (C) och 27 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 anför Peter Hultqvist m.fl. (S) att Ryssland har ett tydligt mål som går ut på att splittra våra samhällen, undergräva tilliten till våra institutioner och därigenom försvaga stödet till Ukraina och motståndet mot det ryska anfallskriget. Motionärerna föreslår därför ett tillkännagivande om stöd och materiel till Ukraina (yrkande 55) och att regeringen upprättar en samlad plan för ersättning av det militära materiel som utgör stöd till Ukraina (yrkande 56). I motionen föreslås dessutom direkta statliga ekonomiska garantier för produktion med inriktning på att stödja de ukrainska krigsansträngningarna (yrkande 57).

I kommittémotion 2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 27 föreslås ett tillkännagivande om behovet av en flerårig och systematisk plan för det militära stödet till Ukraina där också hela kedjan av utbildning, reparation och logistik ingår. I motionen föreslås ett tillkännagivande om att skicka Jas Gripen till Ukraina (yrkande 28). I kommittémotion 2025/26:3729 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att ett beslut om att skicka Jas Gripen till Ukraina behöver fattas hösten 2025.

I kommittémotion 2025/26:3410 anför Emma Berginger m.fl. (MP) att Sverige har behövt anpassa säkerhets- och försvarspolitiken efter det allvarliga politiska läget med ett fullskaligt invasionskrig i Europa och fortsätta att långsiktigt stötta Ukraina. I yrkande 1 föreslås därför ett tillkännagivande om behovet av en flerårig och systematisk plan för det ekonomiska, civila och militära stödet till Ukraina.

I motion 2025/26:2402 av Markus Wiechel (SD) föreslås ett tillkännagivande om att välkomna Ukraina som medlem i Joint Expeditionary Force.

I motion 2025/26:1891 av Magnus Resare (M) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över möjligheten att utreda hur Sverige i närtid och utan dröjsmål ska bygga upp Sveriges militära sjukvårdsresurser för att stärka vår egen beredskap och kunna bidra med resurser för krigssjukvård till Ukraina.

I motion 2025/26:1002 av Magnus Jacobsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att tydliggöra regelverken respektive vidta åtgärder när det gäller svenskar som deltagit i försvaret av Ukraina.

Bakgrund och tidigare beredning

I budgetpropositionen för 2026 beskriver regeringen Sveriges militära stöd till Ukraina som en central del av svensk säkerhets- och försvarspolitik. Det är både ett stöd till Ukrainas kamp och en investering i vår egen säkerhet. Regeringen anför att Sverige kommer att stötta Ukraina så länge som det krävs. Sverige har hittills fattat beslut om 20 militära stödpaket till Ukraina till ett sammanlagt värde av ca 90 miljarder kronor sedan den ryska fullskaliga invasionen inleddes den 24 februari 2022. Sverige är ett av de länder i världen som har bidragit med mest militärt stöd till Ukraina. Riksdagen beslutade att anvisa ca 39,7 miljarder kronor till anslaget 1:14 Stöd till Ukraina för budgetåret 2026 som en ram för Ukrainastödet (prop. 2025/26:1, bet. 2025/26:FöU1, rskr. 2025/26:111). I sitt ställningstagande anförde utskottet att man lägger stor vikt vid att Sveriges stöd till Ukraina är uthålligt och långsiktigt. Utskottet framhöll att den s.k. Ukrainaramen både bidrar till förutsägbarhet och effektivitet och är en viktig politisk signal till omvärlden.

När det gäller förslaget om att regeringen bör tydliggöra regelverken och vidta åtgärder för svenskar som deltagit i försvaret av Ukraina har förslaget beretts tidigare av försvarsutskottet i betänkandet Personalfrågor (bet. 2024/25:FöU6). Utskottet avstyrkte förslaget och konstaterade bl.a. att regelverket är tydligt i bemärkelsen att en anställd i Försvarsmakten inte får tjänstgöra vid en utländsk försvarsmakt utan tillstånd av regeringen. Utskottet framhöll även att stödet till Ukraina är en central del av svensk säkerhets- och försvarspolitik. Stödet lämnas dock efter att regeringen och riksdagen beslutar om det, vilket även inkluderar militärt stöd i olika former.

Utskottets ställningstagande

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har i grunden förändrat och försämrat säkerhetsläget i Europa och stödet till Ukraina fortsätter att vara en central del av svensk säkerhets- och försvarspolitik. Utskottet lägger stor vikt vid att Sveriges stöd till Ukraina är uthålligt och långsiktigt och välkomnar att den s.k. Ukrainaramen bidrar till förutsägbarhet och effektivitet. Det sätt på vilket Sveriges stöd till Ukraina är utformat ger en viktig politisk signal till omvärlden. För närvarande ser utskottet inte skäl att förändra förutsättningarna eller utformningen av stödet till Ukraina, och därför avstyrks samtliga yrkanden om stöd till Ukraina.

Nordisk och baltisk samverkan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om nordisk och baltisk samverkan. Utskottet hänvisar till att regeringen prioriterar åtgärder som genererar konkret förmågehöjning när det gäller militärt och civilt försvar, krisberedskap och utveckling av rymdförmåga med utgångspunkten att samarbeten med våra nordiska och baltiska grannländer är av särskild vikt för Sveriges säkerhet.

Jämför reservation 28 (S), 29 (V, MP) och 30 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 30 föreslås ett tillkännagivande om vikten av operativ samordning mellan Sverige, Finland och Norge när det gäller försvaret av Nordkalotten. Motionärerna föreslår även ett tillkännagivande om att undersöka möjligheterna för ett gemensamt finsk-svenskt amfibieförband som kan agera i kustnära områden (yrkande 31). I yrkande 77 föreslås vidare ett tillkännagivande om att stärka den gemensamma nordiska beredskapen och samverkan vid kris. Dessutom föreslår motionärerna att regeringen låter värdera effekterna av samarbete med andra länder när det gäller fartyg, helikopter samt drönar- och luftvärnskapaciteter (yrkande 38).

I kommittémotion 2025/26:3729 anför Kerstin Lundgren m.fl. (C) att Nordefcos vision från 2024 redan är delvis utdaterad på grund av det förändrade omvärldsläget. De föreslår därför att regeringen låter genomföra en revidering och konkretisering av Nordefcos vision, särskilt kring materiel-frågor (yrkande 47). Motionärerna föreslår dessutom ett tillkännagivande om att utveckla det nordisk-baltiska försvarssamarbetet inom en Natokontext, där vi gemensamt bidrar till stabilitet i Östersjöområdet, Arktis och Nordatlanten (yrkande 49) och att utveckla ett nordisk-baltiskt komplement till Nato i en särskild försvarskommission (yrkande 50).

I kommittémotion 2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) föreslås ett tillkännagivande om ökat nordiskt samarbete inom ramen för civilt försvar och krisberedskap (yrkande 4). I kommittémotion 2025/26:3410 föreslår Emma Berginger m.fl. (MP) vidare att det militära samarbetet med våra nordiska och baltiska grannländer fortsätter att utvecklas (yrkande 17).

I motion 2025/26:3047 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten till ett starkt och gemensamt nordiskt krissamarbete.

I motion 2025/26:1662 av Emma Ahlström Köster (M) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att driva en nordisk-baltisk linje i EU där livsmedelsförsörjning ses som en del av Europas civila försvar.

I motion 2025/26:742 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör verka för ett fördjupat nordiskt samarbete inom rymdteknik.

I motion 2025/26:758 av Kjell-Arne Ottosson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör ta initiativ till en gemensam nordisk krisstrategi.

Bakgrund och tidigare beredning

Utskottet behandlade den nuvarande inriktningen för totalförsvaret i samband med regeringens proposition Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114). I propositionen anfördes att samarbeten med allierade som bl.a. våra nordiska och baltiska grannländer är av särskild vikt för Sveriges säkerhet. Det nordiska försvarssamarbetet Nordic Defence Cooperation (Nordefco) samt den brittiskledda snabbinsatsstyrkan JEF var några av regeringens exempel på samarbeten som är viktiga mot bakgrund av ett regionalt fokus och samarbetenas alltmer operativa prägel.

Enligt regeringen utgör internationella försvarssamarbeten även en viktig del i såväl försvarsmaterielförsörjning som teknikutveckling. Med totalförvarspropositionen möjliggjordes dessutom anskaffning av spanings- och övervakningssatelliter, vilket regeringen beskrev som ett viktigt steg för att utveckla den svenska rymdförmågan och en del av Sveriges försvars- och säkerhetsstrategi för rymden.

När regeringen lämnade sitt förslag till riksdagen om inriktning för totalförsvaret under 2025–2030 underströk regeringen även att Sveriges försvarssamarbete med Finland allttjämt utgör en tyngdpunkt i svensk försvars- och säkerhetspolitik. När det gäller civilt försvar anförde regeringen avsikten att under försvarsbeslutsperioden prioritera åtgärder som genererar konkret förmågehöjning. Inom ramen för denna utveckling framhöll regeringen att Sveriges åtaganden som allierad i Nato ska beaktas och att arbetet där så är möjligt och lämpligt bör bedrivas inom ramen för EU-samarbetet och i samarbete med våra nordiska grannländer.

Utskottet instämde med regeringen i att det nordiska försvarssamarbetet har bättre förutsättningar att fördjupas genom att det numera är ett samarbete mellan allierade. Utskottet anförde att det även gällde det nordiska Hagasamarbetet inom civilt försvar och krisberedskap (bet. 2024/25:FöU2).

Utskottets ställningstagande

Sveriges inriktning för utvecklingen av totalförsvaret är att samarbeten med allierade som våra nordiska och baltiska grannländer är av särskild vikt för Sveriges säkerhet och att Sveriges försvarssamarbete med Finland allttjämt utgör en tyngdpunkt i svensk försvars- och säkerhetspolitik. Utskottet kan konstatera att regeringen med dessa utgångspunkter prioriterar åtgärder som genererar konkret förmågehöjning när det gäller såväl militärt som civilt försvar, krisberedskap och utveckling av rymdförmåga. Utskottet utgår från

att regeringen även i fortsättningen kommer att redovisa hur Sveriges åtaganden som allierad i Nato utvecklas, både inom ramen för EU-samarbetet och i samarbete med våra nordiska och baltiska grannländer.

Utskottet finner inte skäl att rikta något tillkännagivande till regeringen om förändringar av den nu gällande inriktningen inom området och avstyrker därför samtliga motionsyrkanden inom området.

Att ge och ta emot militärt stöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om att ge och ta emot militärt stöd. Utskottet hänvisar bl.a. till att man är positiv till att utvecklingen och operationaliseringen av JEF har fortskridit och att utskottet utgår från att förmågan till stöd mellan allierade i händelse av krig utvecklas kontinuerligt inom de ramar som riksdagen angett.

Jämför reservation 31 (S), 32 (V), 33 (C) och 34 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 anför Peter Hultqvist m.fl. (S) att Joint Expeditionary Force (JEF) utgör ett handlingskraftigt verktyg för att snabbt kunna agera i vår region och bör ses som ett komplement till Nato snarare än en ersättning. Förstärkningarna bör omfatta samtliga vapengrenar – mark-, sjö- och luftstridskrafter – för att på ett heltäckande sätt stärka vår förmåga att tillsammans med våra geografiska allierade bidra till stabilitet och säkerhet i vårt närområde. Motionärerna föreslår därför ett tillkännagivande om att vid sidan om Natos planering prioritera en förstärkt roll för JEF i Norden och Baltikum (yrkande 41) och att regeringen låter bygga en förmåga till insatser med kort varsel inom JEF (yrkande 42).

I kommittémotion 2025/26:102 konstaterar Hanna Gunnarsson m.fl. (V) att det inte är klarlagt om Sverige har möjlighet att säga nej om USA skulle vilja ha tillträde till, eller använda, en anläggning på sätt som strider mot svenska intressen. I motionen anföras att DCA-avtalet ger USA tillstånd att upprätta vapendepåer utan att behöva ge svenska myndigheter insyn och kontroll. Inte heller kontroll av amerikanska fordon och fartyg bedöms vara möjlig utan amerikanskt godkännande. I yrkande 5 föreslås därför ett tillkännagivande om att svenska staten genom en myndighet bör ges möjlighet att kontrollera vad som finns i lager som hålls av andra länders militär på svensk mark.

I kommittémotion 2025/26:2822 anför Mikael Larsson m.fl. (C) att det är av stor vikt att prioritera förmågan att planera och genomföra regionalt världlandsstöd, inklusive transporter och logistik, och i yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att höja Sveriges förmåga till världlandsstöd.

I kommittémotion 2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte

att klargöra vilka effekter svenska och internationella övningar på svenskt territorium har på miljön.

Bakgrund och tidigare beredning

I regeringens proposition Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34) anger regeringen inriktningen för det kollektiva försvarsåtagandet i Nato och beskriver det som en central del i den svenska säkerhets- och försvarspolitik. Inriktningen är att Sverige ska vara en trovärdig, pålitlig och solidarisk allierad. Det ligger i Sveriges intresse att bidra solidariskt och pragmatiskt till hela Natos säkerhet i enlighet med alliansens 360-gradersperspektiv på avskräckning och försvar. Regeringen understryker vidare att det är nödvändigt att intensifiera och konkretisera arbetet med att stärka förmågan att stödja det militära försvaret. Behovet har, enligt regeringen, förtydligats efter Sveriges medlemskap i Nato där civilt stöd till militära operationer är en förutsättning för det kollektiva försvaret av Norden, Östersjöområdet och alliansen som helhet. Förmågan att tillhandahålla värdlandsstöd behöver utvecklas i nära samarbete med våra grannländer, framför allt Norge, Finland och Danmark. Värdlandsstöd kan ges i form av såväl militära som civila resurser. I en operation ledd av Nato ska det civila försvaret ge samma typ av stöd till allierade förband som till svenska förband. Som ett led i att öka förmågan behöver det civila försvarets stöd till såväl nationella militära operationer som operationer ledda av Nato övas. När det gäller Joint Expeditionary Force (JEF) redovisar regeringen i budgetpropositionen för 2026 att det bilaterala försvarssamarbetet med Storbritannien fördjupades under 2024 genom att nya samarbetsområden identifierades. Vidare konstaterar regeringen att operationaliseringen av JEF har fortskridit genom övning och verkställande av gemensamma handlingsalternativ (Joint Response Operations). Även Kustbevakningen har involverats i relevanta JEF-aktiviteter i syfte att öka effekten av det svenska bidraget.

När det gäller inriktningen för totalförsvaret konstaterade utskottet i sitt ställningstagande att förmågan att tillhandahålla värdlandsstöd är av yttersta vikt om Sverige behöver hjälp av allierade i händelse av krig. Utskottet betonade därför vikten av att fortsätta att stärka förmågan i nära samarbete med våra grannländer (bet. 2024/25:FöU2).

I regeringens proposition Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater (prop. 2023/24:141) anges att ett DCA-avtal syftar till att möjliggöra internationellt militärt samarbete. Inom ramen för USA:s försvarssamarbeten med allierade och partnerländer behöver amerikanska styrkor kunna förflytta sig mellan olika länder utan att i varje land mötas av olika krav på att anpassa verksamheten, personalen eller utrustningen. Regeringen anför att de besökande styrkorna behöver veta att de får ta med sig den utrustning som verksamheten kräver, vilket är anledningen till de undantag som ges i DCA-avtalet och de lättnader från krav på exempelvis tillstånd som återfinns i flera artiklar. Den princip som styr statusavtal som

reglerar militär närvaro utomlands är enligt propositionen att de besökande styrkorna och deras stödfunktioner inte är att se som en del av värdlandet och inte lyder under värdlandets myndigheters kontroll och annan tillsyn.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är positivt till att utvecklingen och operationaliseringen av JEF har fortskridit och ser inte skäl till att ytterligare åtgärder vidtas och därför avstyrks yrkandena 41 och 42 i motion 2025/26:3556 om utvecklingen av JEF.

Det kollektiva försvarsåtagandet i Nato är en central del i den svenska säkerhets- och försvarspolitik. Inriktningen är att Sverige ska vara en trovärdig, pålitlig och solidarisk allierad, vilket i sin tur förutsätter att förmågan till värdlandsstöd kan ges i form av såväl militära som civila resurser och att operationer ledda av Nato övas med våra allierade. Utskottet ser inte skäl att komplettera eller förändra denna inriktning och kan konstatera att det av riksdagen godkända DCA-avtalet syftar till att möjliggöra delar av detta samarbete. Utskottet utgår från att förmågan till stöd mellan allierade i händelse av krig utvecklas kontinuerligt inom de ramar som riksdagen angett och avstyrker därför även övriga motionsyrkanden om att ge och ta emot stöd.

Sanering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om sanering. Utskottet ser med oro på de mycket höga halter som förekommer av bl.a. PFAS och lägger stor vikt vid att Försvarsmakten vidtar åtgärder för att minska spridningen av PFAS och för att sanera på ett effektivt sätt. Utskottet hänvisar till att man avser att fortsätta att följa vilka åtgärder som vidtas.

Jämför reservation 35 (V, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3408 anför Emma Berginger m.fl. (MP) att Försvarsmakten under fem års tid har ställt krav på regeringen om att få omfattande undantag från miljölagarna parallellt med den historiskt stora upprustningen av försvaret. Motionärerna anser att dessa regler bl.a. ska skydda vårt dricksvatten och rent dricksvatten är en grundläggande säkerhet, som regeringen allvarligt äventyrar genom undantaget. Karlsborgs flygplats är en av de mest förorenade platserna i Europa genom förekomsten av halter av PFAS som är miljontals gånger högre än fastställda gränsvärden. I yrkande 8 föreslås därför ett tillkännagivande om att regeringen ska se till att Försvarsmaktens förorenade områden inklusive Karlsborgs flygplats saneras.

I kommittémotion 2025/26:3419 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 27 föreslås ett tillkännagivande om att förelägga Försvarsmakten och Fortifikationsverket att skyndsamt vidta åtgärder för att PFAS-föroreningar inte ska spridas från förorenad mark.

I motion 2025/26:3433 av Rebecka Le Moine (MP) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen ska se till att Försvarsmaktens förorenade områden inklusive Karlsborgs flygplats saneras.

Bakgrund och tidigare beredning

I regleringsbrevet för 2024 fick Försvarsmakten i uppdrag att redovisa vilka åtgärder myndigheten vidtog under 2024 för att minska spridningen av PFAS. Försvarsmakten redovisar dessa åtgärder i sin årsredovisning för 2024 (FM2024-4113:43). Myndigheten redogör där för pågående och planerat saneringsarbete, inklusive i området kring Karlsborgs flygplats. Under 2023 installerade FortV tre pilotanläggningar för att utvärdera vilken av dessa som bäst lämpar sig att nyttja i full skala på denna plats. Efter den genomförda testperioden utvärderades resultaten med målet att presentera dem under 2025. Vidare påbörjades byggnationen av ett utjämningsmagasin som ska föregå reningsanläggningen. Den 31 december 2023 avslutades Testbed PFAS, ett femårigt samarbetsprojekt mellan FortV, FMV, Försvarsmakten och Research Institutes of Sweden. Enligt Försvarsmakten (FM2023-9190:34) resulterade projektet i ökad kompetens i fråga om efterbehandlingsmetoder för PFAS-kontaminerad jord och PFAS-kontaminerat vatten samt PFAS-fria släckmedel och släckmetoder.

I årsredovisningen för 2024 (FM2024-4113:43) redogör Försvarsmakten även för myndighetens samarbeten inom klimat och miljö. Ett av dessa är Försvarssektorns miljödelegation. Utöver Försvarsmakten ingår ledningsrepresentanter från FMV, FortV, FOI, FRA och Försvarshögskolan i miljödelegationen. Delegationen behandlar frågor kopplade till försvarssektorns miljöarbete med fokus på kemi, PFAS och klimat. Försvarsmakten anför att arbetet bidrar till ökad förståelse för de utmaningar som försvarssektorn står inför men också för hur vi tillsammans kan arbeta för att nå framgång inom klimat- och miljöområdet.

Vid utskottssammanträdet den 11 november 2025 lämnade Försvarsmakten information om myndighetens PFAS-hantering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser med oro på de mycket höga halter som förekommer av bl.a. PFAS och lägger stor vikt vid att Försvarsmakten vidtar åtgärder för att minska spridningen av PFAS, för att effektiv sanering genomförs och för att exempelvis dricksvatten skyddas. Utskottet har med anledning av detta krävt att Försvarsmakten i särskild ordning lämnar information om myndighetens PFAS-hantering. Utskottet avser att fortsätta att följa vilka åtgärder som vidtas

inom området men ser inte skäl att i nuläget rikta något tillkännagivande till regeringen i fråga om sanering, och därför avstyrks samtliga motionsyrkanden.

Vindkraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om vindkraft. Utskottet hänvisar till att regeringen verkar för att skapa goda förutsättningar inte bara för vindkraften utan för alla fossilfria energislag med både snabbare och rättssäkra tillståndprocesser och fler åtgärder som kan ge lokal acceptans.

Jämför reservation 36 (V), 37 (C) och 38 (MP).

Motionerna

I partimotion 2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge Försvarsmakten i uppdrag att återkomma med ett underlag för hur övningsverksamheten kan organiseras utan att utgöra ett hinder för byggandet av havsbaserad vindkraft på lång sikt.

I kommittémotion 2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) framhåller motionärerna att det allmänna säkerhetsläget innebär att Sveriges totalförsvar behöver stärkas. När det gäller vindkraft betonar motionärerna att en nyckellösning kan vara att inrätta en nationell arbetsgrupp för samexistens mellan vindkraft och Försvarsmaktens intressen. Motionärerna anser att samexistens är positivt, inte negativt, i ett totalförsvarsperspektiv eftersom det kan möta ett ökat behov av självförsörjning. I yrkande 10 föreslås därför ett tillkännagivande om en helhetsbedömning, en bredare syn på totalförsvarets samlade intressen och samexistens mellan olika intressen.

I kommittémotion 2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 39 föreslås ett tillkännagivande om att Försvarsmakten ska verka för att möjliggöra och underlätta utbyggnad av havsbaserad vindkraft genom att samarbeta med aktörer i energisektorn för att hitta lämpliga lokaliseringar och tekniska lösningar för att utbyggnaden inte ska störa försvarets intressen.

I motion 2025/26:639 av Heléne Björklund (S) föreslås ett tillkännagivande om att inrätta en nationell arbetsgrupp för samexistens mellan vindkraft och Försvarsmaktens intressen.

Bakgrund och tidigare beredning

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen ska vidta fler åtgärder för en god samexistens mellan försvarets intressen och övriga samhällsintressen (bet. 2021/22:FöU9, rskr. 2021/22:219). Enligt tillkännagivandet borde regeringen också ge Försvarsmakten i uppdrag att återkomma med ett underlag för hur övningsverksamheten kan organiseras utan att utgöra

ett hinder för att bygga havsbaserad vindkraft på lång sikt. I budgetpropositionen redovisade regeringen vilka åtgärder som vidtagits och bedömde att tillkännagivandet var slutbehandlat (prop. 2022/23:1 utg.omr. 6). Utskottet hade inte något att anföra i fråga om de bedömningar regeringen gjorde av de tillkännagivanden som ansetts vara slutbehandlade (bet. 2022/23:FöU1).

Regeringen har i flera regleringsbrev gett Försvarsmakten i uppdrag att arbeta med frågor om samexistens. I regleringsbrevet för budgetåret 2020 fick myndigheten i uppdrag att i yttranden om våg- och vindkraftsärenden utveckla förmågan till tidig dialog och samverkan med övriga samhället. I regleringsbreven för 2021 och 2022 fick Försvarsmakten därefter i uppdrag att fortsätta att utveckla sin förmåga till tidig dialog och samverkan med relevanta aktörer i planerings- och prövningsprocessen för förnybar energiproduktion. Vidare fick myndigheten i uppdrag att redovisa hur den bidrar till samexistens mellan olika samhällsintressen och hur den samverkar med relevanta myndigheter och organisationer i samhällsplaneringen och prövningsprocesser mot bakgrund av den kommande tillväxten.

De sista uppdragen Försvarsmakten fick redovisades i myndighetens årsredovisning för 2023 (FM2023-9190:34). Det framgår där att Försvarsmakten bedömer att det genomförs ett omfattande arbete inom samhällsplaneringen för att bidra till samexistens med andra samhällsintressen, bl.a. med våg- och vindkraft. Vidare framkommer det att Försvarsmakten bedömer att möjligheterna att arbeta för samexistens är störst på myndighetsnivå under planeringsprocessen och inte i de efterföljande tillståndprocesserna för enskilda ansökningar. Myndigheten prioriterar därför myndighetssamverkan samt planering på regional och nationell nivå.

I fråga om samexistens mellan försvaret och vindkraften har FOI (på uppdrag av Försvarsmakten och Energimyndigheten) dessutom tagit fram en studie med förslag på hur utbyggnaden av vindkraften ska kunna öka samtidigt som Försvarsmaktens intressen värnas. Rapporten Möjligheter till samexistens mellan Försvarsmaktens verksamhet och utbyggd vindkraft (FOI-R-5293-SE) publicerades i april 2022.

När utskottet beredde frågor om vindkraft i sitt betänkande Militära frågor (bet. 2024/25:FöU5) konstaterade utskottet att avvägningar mellan olika intressen är komplicerade. Utskottet såg positivt på Försvarsmaktens deltagande i arbetet med att skapa förutsägbarhet för aktörer som avser att ansöka om tillstånd för att etablera vindkraft och att genomföra den vindkraftsutbyggnad som de energipolitiska målen kräver. Utskottet underströk vikten av en fortsatt dialog och en fortsatt metodutveckling i fråga om underlättad samexistens mellan totalförsvarsintresset och andra intressen. Samtidigt underströk utskottet att Försvarsmaktens huvuduppgift är att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp. Verksamheten bedrivs med målet att främja vår säkerhet och hävda Sveriges territoriella integritet. Utskottet konstaterade därför att Försvarsmaktens ökade verksamhet kan medföra vissa risker för miljön. Samtidigt noterar utskottet att omfattningen av

miljötillstånds- och tillsynsbeslut för miljöfarlig verksamhet kan begränsa Försvarsmaktens verksamhet. Mot bakgrund av detta ansåg utskottet att vissa risker för miljön är acceptabla i förhållande till Försvarsmaktens behov av att öva för att uppnå de mål för det militära försvaret som riksdagen beslutat om.

Utskottets ställningstagande

När det gäller att åstadkomma ett utbyggt och motståndskraftigt energisystem anser utskottet att det behövs fler åtgärder för en kraftfull utbyggnad av ny fossilfri elproduktion i Sverige. Goda förutsättningar för alla fossilfria energislag är en nödvändighet och det innefattar både snabbare och rättssäkra tillståndprocesser och fler åtgärder för att skapa lokal acceptans för nya energiproduktionsanläggningar. Utskottet kan konstatera att mycket arbete pågår för att effektivisera tillståndprocesserna och att dessa ger utrymme för att väga olika intressen mot varandra. Enligt utskottets bedömning visar regeringen stor förståelse för vikten av att hantera de väderberoende kraftslagens nackdelar, och energisystemen utvecklas därför med en nödvändig helhetssyn på kraftsystemets samlade funktion.

Vindkraft kan byggas förhållandevis snabbt och därmed möta en ökad efterfrågan på el på relativt kort sikt. Samtidigt är det ett faktum att vindkraftsanläggningar påverkar såväl totalförsvaret som människors och djurs livsmiljöer och innebär ingrepp i landskapsbilden. Enligt utskottets mening verkar regeringen för att skapa goda förutsättningar inte bara för vindkraften utan för alla fossilfria energislag, och därför ser utskottet inte några skäl att rikta ett tillkännagivande till regeringen som avser ett specifikt energislag.

Övnings- och skjutfält samt testverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om bl.a. övnings- och skjutfält. Utskottet ser inte skäl att föregripa arbetet med regelförenklingar som vissa utredningar kan leda till.

Motionerna

I ett antal enskilda motioner lämnas förslag om frågor som rör övnings- och skjutfält. I motion 2025/26:23 av Josef Fransson (SD) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör snabbutreda en tillfällig lag där regeringen kan ge tillstånd för utökade tester av krigsmateriel. I motion 2025/26:2491 av Jesper Skalberg Karlsson (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att införa åtgärder som säkerställer att Sverige även i framtiden har god tillgång på skjutbanor i hela landet. I motion 2025/26:741 av Kjell-Arne Ottosson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att klassa skjutbanor som kritisk infrastruktur för det svenska totalförsvaret. I motion

2025/26:750 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa att militära övnings- och skjutfält i första hand används för Försvarsmaktens behov och beredskap. I motionen föreslås även ett tillkännagivande om att skapa ett tydligare system för samexistens där civila aktörer kan ges tillgång till skjutfält när det inte går ut över försvarets verksamhet (yrkande 3).

Bakgrund och tidigare beredning

I regeringens proposition Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2) beskrivs frågor om övnings- och skjutfält samt testverksamhet. Tillväxten i Försvarsmakten, medlemskapet i Nato samt bilaterala samarbeten medför nya och ökade behov av att kunna bedriva miljöfarlig verksamhet, vilket i sin tur får konsekvenser för de miljötillstånd som finns för myndighetens aktiviteter på olika geografiska platser. Processen för att få tillstånd att bedriva miljöfarlig verksamhet i enlighet med gällande miljölagstiftning kännetecknas av långa ledtider. Det kan därmed ta lång tid innan nya miljötillstånd kan vara beslutade. Det gäller både på platser där ny infrastruktur med tillhörande verksamhet etableras och vid utökning av verksamhet på befintliga verksamhetsställen. Vid avsaknad av ändamålsenliga miljötillstånd kan konsekvensen bli begränsningar i Försvarsmaktens tillväxt och att tillkommande förband från allierade stater inte kan bedriva verksamhet med medhavda materielsystem. Även FMV och vissa försvarsindustriföretag kan bli berörda av motsvarande begränsningar vid myndighetens och företagets provplatser och vid utnyttjande av Försvarsmaktens skjutfält eller annan infrastruktur. Likaså kan det gälla för andra myndigheter som är av vikt för totalförsvaret.

I regeringens skrivelse Försvarsindustristrategi för ett starkare Sverige (skr. 2024/25:193) anförts att tillståndprocesser för t.ex. bygglov och miljötillstånd kan vara komplexa och ta lång tid för försvarsföretag. Det bedöms vara särskilt utmanande för små och medelstora bolag. Regeringen redovisar att man arbetar för att förenkla hantering och processer inom ramen för gällande regelverk. I Regeringskansliet bereds Regeringsprövningsutredningens förslag om att fokusera regeringens miljöprövningar till sådana fall som kräver tydliga politiska avvägningar mellan olika samhällsintressen (SOU 2024:11). Likaså bereds Miljötillståndsutredningens förslag om bl.a. ändringar i processen för miljöbedömning (SOU 2024:98). Regeringen redovisar vidare att ett arbete med regelförenkling även pågår på EU-nivå.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att tillväxten i det militära försvaret, medlemskapet i Nato, bilaterala samarbeten, samövning med allierade och en växande försvarsindustriverksamhet medför nya och ökade behov av att kunna bedriva miljöfarlig verksamhet. Det är därför en nödvändighet att regeringen

arbetar för att förenkla hantering och processer inom ramen för gällande regelverk. Utskottet utgår från att regeringen redovisar resultatet av dessa ansträngningar för riksdagen, men eftersom utskottet inte ser skäl att föregripa arbetet med regelförenklingar som bl.a. följer av vissa utredningar avstyrker utskottet samtliga yrkanden i fråga om testverksamhet och övnings- och skjutfält.

Riksintressen och strategisk infrastruktur för totalförsvaret

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om riksintressen och strategisk infrastruktur för totalförsvaret. Utskottet hänvisar bl.a. till att Sverige redan i dag har ett system där riksintressen pekats ut i miljöbalken och där samhällsviktig verksamhet definieras inom beredskapssektorerna med utgångspunkt i ansvarsprincipen.

Motionerna

I motion 2025/26:1238 av Niklas Sigvardsson m.fl. (S) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att belysa den samhällsviktiga funktion som Vättern har i fråga om skyddsvärd civil infrastrukturresurs.

I motion 2025/26:964 av Rashid Farivar och Nima Gholam Ali Pour (båda SD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att Säve flygplats och dess infrastruktur bör utses till riksintresse för totalförsvaret och/eller för flygtrafiken. I yrkande 3 föreslås därför även ett tillkännagivande om att utreda om Fortifikationsverket kan förvärva marken för Säve flygplats för att säkra dess långsiktiga användning för både militär och samhällsviktig verksamhet. I yrkande 4 föreslås att Försvarsmakten och andra relevanta myndigheter utreder och utvecklar Säve flygplats roll som en kritisk del av infrastrukturen för försvar och krisberedskap i Västsverige.

Bakgrund och tidigare beredning

Det finns inte någon övergripande planering på nationell nivå av mark- och vattenområden. Statens intressen i plan-, lov- och tillståndprocesser visar sig i stället bl.a. genom nationella mål och i huvudsak genom att peka ut statliga mark- och vattenanspråk som områden av riksintresse enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Planeringssystemet enligt plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, utgörs av regionplan, översiktsplan, områdesbestämmelser och detaljplan (3–7 kap. PBL). Under planprocessen i kommunerna tillvaratar och samordnar länsstyrelserna de statliga intressena för frågor som rör användningen av mark- och vattenområden. Länsstyrelserna har även bl.a.

ansvar för att verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses. Om ett område som är av riksintresse berörs har länsstyrelsen möjlighet att överpröva kommunens beslut, om beslutet kan antas innebära att ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses.

MSB beskriver att viktiga samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet – i vardagen, krisen och kriget – också utgör grunden för att identifiera samhällsviktig verksamhet. Arbetet med viktiga samhällsfunktioner utgår från ansvarsprincipen och kopplas bl.a. till uppgifter som är beskrivna i

- förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap
- förordningen (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter inför och vid höjd beredskap
- förordningen (2022:525) om civilområdesansvariga länsstyrelser
- lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförvarsplaneringen.

Majoriteten av de viktiga samhällsfunktionerna har huvudsaklig hemvist i en beredskapssektor. Varje sektor har en sektorsansvarig myndighet, men den myndigheten har inte nödvändigtvis det ensamma ansvaret att upprätthålla de viktiga samhällsfunktionerna i sektorn. Däremot har den sektorsansvariga myndigheten ett ansvar att leda arbetet med att samordna åtgärder inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap, stödja beredskapsmyndigheterna i sektorn i övrigt samt verka för att uppgifter och roller inom sektorn tydliggörs.

När det gäller beredskapsflygplatser infördes ett system med tio beredskapsflygplatser under 2012 för att tillgodose tillgänglighet till grundläggande beredskap för samhällsviktiga tjänster. Trafikverket har i uppgift att genom överenskommelser med flygplatshållare säkerställa att det finns ett nationellt nät av beredskapsflygplatser. Den 18 december 2025 beslutade regeringen om ett uppdrag till Trafikverket att förhandla och ingå överenskommelser om att flygplatser ska vara beredskapsflygplatser under 2026.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att Sverige i dag har ett system där riksintressen pekas ut i miljöbalken och där samhällsviktig verksamhet definieras inom beredskapssektorerna med utgångspunkt i ansvarsprincipen. Utskottet kan inte nog betona värdet av att de viktiga samhällsfunktioner som är nödvändiga för att möta samhällets grundläggande behov upprätthålls i vardag, i kris och i krig. Utskottet anser därför att det är av stor vikt att arbetet inom beredskapssektorerna med att definiera viktiga samhällsfunktioner fortsätter att utvecklas och att riksintressen enligt miljöbalken värnas. Utskottet anser däremot inte att riksdagen har en roll i att därutöver peka ut samhällsviktiga

funktioner, eller kritisk infrastruktur, och därför avstyrks samtliga motionsyrkanden inom området.

Klimatanpassning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om klimatanpassning. Utskottet hänvisar bl.a. till regeringens avsikt att verka för att ändamålsenliga mål och uppföljningssystem etableras och för att tillvarata synergier mellan klimatanpassningen och arbetet med krisberedskap, försörjningsberedskap och åtgärder för att förebygga naturolyckor.

Jämför reservation 39 (C) och 40 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) anför motionärerna att det inte räcker att minska utsläppen och bromsa den globala upphettningen. Vi måste också anpassa våra samhällen efter det förändrade klimatet. Det innebär att vi behöver vidta åtgärder för att klimatanpassa samhället. Tidigare har vi inte behövt ta ställning till potentiella konkurrenssituationer mellan exempelvis jordbruket, energiproduktionen, välfärden och dricksvatten, men motionärerna bedömer att intressekonflikterna troligtvis kommer att öka framöver. Sårbarheter inom exempelvis dricksvattenförsörjningen kan mycket väl också vara sådant som kartläggs av en antagonist som vill skada Sverige. De föreslår därför i yrkande 42 att riksdagen ställer sig bakom klimatanpassningsåtgärder för ett mer motståndskraftigt och robust samhälle och tillkännager detta för regeringen. I kommittémotion 2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) föreslås ett tillkännagivande om att verka för att totalförsvarets krisberedskap även bör omfatta klimatanpassning (yrkande 34). Motionärerna föreslår vidare ett tillkännagivande om att se över möjligheten för det offentliga att gå före och upphandla samma mängd biojet som krävs för de flygningar som genomförs av statsflyget (yrkande 42).

I kommittémotion 2025/26:3405 anför Emma Berginger m.fl. (MP) att klimatkrisen kommer att innebära att vi även i Sverige kommer att drabbas av fler extrema värmeböljor och skyfallsliknande regn. Torka, bränder, översvämningar, ökad risk för skred och erosion, förstörda skördar och kontaminerat dricksvatten är några av de konsekvenser som många svenskar kommer att uppleva. Motionärerna anser därför att Sverige måste säkerställa en beredskap som kan möta konsekvenserna av klimatförändringarna. En bred syn på säkerhet tar i beaktande militära hot såväl som andra hot, exempelvis klimatförändringar, pandemier och naturkatastrofer. Genom att stärka vår beredskap och skapa ett robust samhälle skapas förutsättningar för att hantera

samtidens och framtidens utmaningar. I yrkande 5 föreslår motionärerna därför ett tillkännagivande om att öka takten med att klimatanpassa hela samhället, inklusive totalförsvaret, för att möta effekterna av klimatförändringarna. I kommittémotion 2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör ge Försvarsmakten i uppdrag att återkomma med en plan för hur utvecklingen av försvaret ska kunna genomföras utan negativ påverkan på klimat och miljö. I motionen föreslås dessutom ett tillkännagivande om att planera för att även Försvarsmaktens fordon ska kunna fungera som en del av totalförsvaret i framtidens energisystem som baseras på el och förnybara bränslen (yrkande 2). I kommittémotion 2025/26:3421 av Katarina m.fl. (MP) yrkande 26 föreslås vidare ett tillkännagivande om att arbetet med klimatanpassning ska knytas till och bli en del av det civila försvaret.

Bakgrund och tidigare beredning

I totalförvarspropositionen (prop. 2024/25:34) konstaterade regeringen att kopplingen mellan klimat och säkerhet är tydlig. Klimatförändringar bedöms utgöra ett hot i sig och ökar internationella spänningar och instabilitet samt fördjupar existerande konflikter. Regeringen anförde att klimatförändringarna bidrar till ökad instabilitet och nya hot såväl globalt som i Europa. Globalt ökar risken för svält, konflikter, migration och motsättningar mellan olika grupper och länder. I propositionen anfördes att havshöjningen på sikt kan hota delar av länders territorium och i vissa fall länders existens och leda till konflikter om havsgränser. I förlängningen bedömde regeringen att enskilda länder kan komma att vidta omfattande åtgärder för att skydda sig mot allvarliga effekter från klimatförändringarna, med potentiellt allvarliga sido-effekter för andra länder. Även i EU:s närområde spår klimatförändringarna på existerande konflikter och ökar spänningar, enligt regeringen. I Sveriges närområde bedömdes Arktis vara särskilt utsatt för klimatförändringar. I sitt ställningstagande vid beredningen av den ovannämnda propositionen konstaterade utskottet att Försvarsmakten, enligt sin instruktion och en rad andra regelverk, är skyldig att verka för att de miljö- och klimatpolitiska målen uppnås och att rapportera om miljö- och klimatarbete till ansvariga myndigheter (bet. 2024/25:FöU2).

I den nationella säkerhetsstrategin (skr. 2023/24:163) framhåller regeringen att klimatförändringarna på längre sikt utgör ett existentiellt hot mot mänskligheten och att fientliga aktörer, såväl statliga som icke-statliga, ständigt försöker utnyttja det svenska samhällets sårbarheter för att uppnå sina mål. Utan anpassning av samhället till det förändrade klimatet förväntar regeringen sig att kostnader för skador och förluster kommer att öka. Klimatförändringarna bedöms på så sätt få konsekvenser för vår förmåga att hantera andra typer av hot mot vår nationella säkerhet. Av strategin framkommer att klimatförändringarna är det tydligaste exemplet på behovet av globalt samarbete.

I budgetpropositionen för 2026 anför regeringen att Sveriges säkerhetspolitiska läge påverkas av hybridhot, cyberattacker och gränsöverskridande terrorism samt klimatförändringarnas effekter på fred och säkerhet. Förmågan att förebygga, motstå och hantera kriser och olyckor utgör en bottenplatta för samhällets motståndskraft och främjar en hög försvarsvilja enligt regeringen. Med kriget som det dimensionerande hotet och ökande behov av att hantera klimatförändringarnas effekter ställs högre krav på alla samhällets aktörer.

I regeringens två beslut som avser gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030 och inriktningen för civilt försvar 2025–2030 (Fö2024/02054) anger inte regeringen någon inriktning för myndigheternas arbete med klimatanpassningar. Däremot anför regeringen i skrivelse 2023/24:97 Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning som kom i mars 2024 att rapporten från Nationella expertrådet för klimatanpassning har varit det primära underlaget till en reviderad nationell strategi för klimatanpassning. I skrivelsen presenterar regeringen den reviderade nationella strategin för klimatanpassning och regeringens handlingsplan för de kommande fem åren. Regeringen anför att Sverige ska vara klimatanpassat och motståndskraftigt och ta till vara de möjligheter som kommer med ett förändrat klimat. Regeringen framhåller att en rad åtgärder behöver vidtas under den innevarande mandatperioden för att skapa förutsättningar för ett strukturerat, samordnat och samhällseffektivt arbete med klimatanpassning som leder till att minska sårbarheten för klimatförändringarnas effekter. För att påskynda klimatanpassningsåtgärderna anger regeringen att den avser att verka för en rad åtgärder, däribland att tydliga och ändamålsenliga mål och uppföljningssystem etableras, att ansvar för klimatanpassningsarbetet fördelas tydligt samt att det ges goda förutsättningar att ta sitt ansvar. Vidare avser regeringen att verka för synergier med arbetet med krisberedskap, försörjningsberedskap och att förebygga naturolyckor. Försvarsmaktens arbete med klimatanpassning utförs i enlighet med förordningen (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete. Myndigheten redovisar årligen resultaten av sitt arbete inom området till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet). Utöver fem delmål som avser Försvarsmaktens klimatanpassningsarbete anges att myndigheten ska ta hänsyn till klimatanpassning i myndighetens upphandlingar i den mån det är möjligt. Det senare görs bl.a. i samverkan med FMV.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att kopplingen mellan klimat och säkerhet är tydlig och att klimatförändringar utgör ett hot i sig. Utskottet kan konstatera att klimatförändringarna bidrar till ökad instabilitet och nya hot såväl globalt som i Europa. Utskottet delar därför regeringens uppfattning att en rad åtgärder behöver vidtas för att skapa förutsättningar för ett strukturerat, samordnat och samhällseffektivt arbete med klimatanpassning som leder till att minska sårbarheten för klimatförändringarnas effekter.

Regeringen har redovisat avsikten att bl.a. verka för att ändamålsenliga mål och uppföljningssystem etableras och för att tillvarata synergier mellan klimatanpassningen och arbetet med krisberedskap, försörjningsberedskap och åtgärder för att förebygga naturolyckor. Utskottet välkomnar detta eftersom en utebliven anpassning till det förändrade klimatet förväntas ge ökade kostnader för skador och förluster i samhället. Eftersom utskottet inte finner skäl att inrikta klimatanpassningen av totalförsvaret och av upphandlingar på andra sätt än de som gäller i dagsläget avstyrks samtliga motionsyrkanden inom området.

Villkorade tillstånd och samexistens

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om villkorade tillstånd och samexistens. Utskottet hänvisar bl.a. till att Försvarsmakten genomför ett arbete med att underlätta samexistensen mellan totalförvarsintresset och andra intressen.

Jämför reservation 41 (S) och 42 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 framhåller Peter Hultqvist m.fl. (S) att Försvarsmakten behöver tydliga politiska direktiv och styrningar för att kunna balansera sin verksamhet med samhällets behov och utveckling. I yrkande 45 föreslås ett tillkännagivande om utökad samexistens mellan Försvarsmakten och samhället i övrigt.

I kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att ge Försvarsmakten i uppdrag att arbeta med villkorade tillstånd. Även i kommittémotion 2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 50 föreslås ett tillkännagivande om att ge Försvarsmakten i uppdrag att arbeta med villkorade tillstånd. I motionen anför motionärerna att Försvarsmakten stoppar en alltför stor mängd förnybar energi. Försvaret bör i stället verka för att möjliggöra att mer förnybar elproduktion kommer till stånd som en del i det civila försvarsarbetet och myndigheten bör arbeta mer konstruktivt för ökad samexistens.

Bakgrund och tidigare beredning

Det följer av 3 kap. 10 § första stycket miljöbalken att totalförsvaret och försvarsintresset ska ges företräde i avvägningen mellan oförenliga riksintressen. Utskottet har dock vid flera tillfällen behandlat frågor om samexistens och målkonflikter inom totalförsvaret. I sitt yttrande 2023/24:FöU2y till miljö- och jordbruksutskottet om Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll (prop. 2023/24:59) anförde

utskottet att Försvarsmakten vid sammanträdet den 18 januari 2024 (prot. 2023/24:12) hade redogjort för hur myndighetens arbete med samexistens vid målkonflikter fortskred. I yttrandet konstaterade utskottet vidare att man var positiv till det arbete som pågick på flera nivåer för att underlätta samexistensen mellan totalförsvarsintresset och andra intressen och på att Försvarsmakten aktivt strävade efter dialog i dessa frågor. Utskottet underströk vidare vikten av att detta arbete skulle fortsätta och metoderna utvecklas. Med hänvisning till pågående arbete avstyrkte utskottet även i betänkande 2023/24:FöU4 motionsyrkanden om villkorade tillstånd och samexistens.

I samband med utskottets behandling av propositionen Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2) konstaterade utskottet att den militära upprustningen är en komplex uppgift som kommer att aktualisera fler avvägningar i förhållande till andra samhällsintressen. Utskottet delade regeringens bedömning att det svåra omvärldsläget och de behov som gör upprustningen nödvändig medför att verksamhet av vikt för totalförsvaret ska tillmätas stor betydelse när sådana avvägningar görs.

Utskottets ställningstagande

Utskottet lägger stor vikt vid att Försvarsmakten genomför ett arbete med att underlätta samexistensen mellan totalförsvarsintresset och andra intressen. I likhet med vad utskottet anfört tidigare utgör den militära upprustningen en komplex uppgift som kommer att aktualisera fler avvägningar i förhållande till andra samhällsintressen. Utskottet delar alltså regeringens bedömning att det svåra omvärldsläget och de behov som gör upprustningen nödvändig medför att verksamhet av vikt för totalförsvaret ska tillmätas stor betydelse när sådana avvägningar görs. Utskottet kan konstatera att miljöbalken anger att totalförsvaret och försvarsintresset ska ges företräde i avvägningen mellan oförenliga riksintressen och ser därför inte skäl att tillstyrka motionsyrkandena om samexistens och villkorade tillstånd.

Direktinvesteringar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om direktinvesteringar. Utskottet understryker att avsaknaden av ett adekvat regelverk för att granska och ytterst hindra utländska direktinvesteringar som skulle kunna hota nationella säkerhetsintressen utgör en påtaglig risk. Utskottet ser dock inga skäl att föregripa regeringens arbete inom området.

Jämför reservation 43 (S).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 102 föreslås ett tillkännagivande om att snabbutreda möjligheten att förbjuda ryska staten och dess nätverk och intressen att äga företag, fastigheter och infrastruktur i Sverige.

I motion 2025/26:3 av Robert Stenkvist (SD) föreslås ett tillkännagivande om att direktinvesteringar i och köp av strategisk infrastruktur samt köp av tomtmark i närheten av skyddsområden ska godkännas av regeringen.

Bakgrund och tidigare beredning

Skyddslagen (2010:305) som bl.a. reglerar vad som kan utgöra ett skyddsobjekt trädde i kraft den 1 juli 2010, då lagen (1990:217) om skydd för samhällsviktiga anläggningar m.m. upphörde att gälla. Den gamla lagens föreskrifter gällde bl.a. det som då omnämndes som militärt skyddsområde. Skyddsobjekt kan vara byggnader, andra anläggningar, områden eller andra objekt som kan behöva ett särskilt skydd mot hot i form av sabotage, terroristbrott, spioneri eller röjande i andra fall av hemliga uppgifter som rör totalförsvaret samt grovt rån (s.k. skyddsändamål). Ett objekt kan också klassas som skyddsobjekt om det behövs till skydd för allmänheten mot skada som kan uppkomma till följd av militär verksamhet. Det är Försvarsmakten, länsstyrelserna och i vissa fall regeringen som beslutar om skyddsobjekt. Även Säkerhetspolisen kan besluta i frågor om skyddsobjekt när det gäller statsministerns tjänstebostad.

Den 19 mars 2019 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen (förordningen). Förordningen började tillämpas den 11 oktober 2020. Regeringen beslutade därefter att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå dels de anpassningar som var nödvändiga för att förordningen skulle kunna tillämpas i Sverige, dels hur ett svenskt system för granskning av utländska direktinvesteringar inom skyddsvärda områden kan utformas. Försvarsutskottet yttrade sig till utrikesutskottet den 14 maj 2020 i

fråga om ett system för granskning av utländska direktinvesteringar och konstaterade då att det kan innebära risker för Sveriges säkerhet när utländska aktörer försöker förvärva svenska företag som bedriver säkerhetskänslig verksamhet eller utvecklar känsliga teknologier. Att inte ha ett adekvat regelverk för att granska och ytterst hindra utländska direktinvesteringar som skulle kunna hota nationella säkerhetsintressen utgör en påtaglig risk enligt utskottet (yttr. 2019/20:FöU9y).

Den 1 december 2023 trädde lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar i kraft (prop. 2022/23:116, bet. 2022/23:JuU32, rskr. 2023/24:3). Lagen ger en granskningsmyndighet möjlighet att granska utländska direktinvesteringar i form av strategiska förvärv av företag vars verksamhet, information eller teknik har betydelse för Sveriges säkerhet eller för allmän ordning eller allmän säkerhet i Sverige. Om det bedöms nödvändigt kan granskningsmyndigheten förbjuda ett sådant förvärv. I artikel 15 i förordningen anges att kommissionen senast den 12 oktober 2023 och vart femte år därefter ska utvärdera förordningens funktion och ändamålsenlighet och lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet. Medlemsstaterna ska involveras i detta arbete, och vid behov ska ytterligare uppgifter som behövs för utarbetandet av rapporten lämnas till kommissionen. Den 24 januari 2024 publicerades rapporten (SWD (2024) 24 final). Utvärderingen avsåg perioden mellan april 2019 och den 30 juni 2023, dvs. innan Sveriges lagstiftning på området hade trätt i kraft.

Regeringen har på senare tid tagit emot flera betänkanden inom området, bl.a. med förslag till utvidgning av lagens överlåtelse regler till att även gälla fast egendom. Ett förslag som lämnades av Fastighetsregisterlagsutredningen i slutbetänkandet Ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister (SOU 2024:7). Utredningens förslag är för närvarande under beredning i Regeringskansliet. Regeringskansliet bereder även andra förslag på det fastighetsrättsliga området som på olika sätt syftar till att motverka säkerhetsrisker. Det handlar om förslag om statlig förköpsrätt för förvärv av egendom för det militära och civila försvaret som lämnades av utredningen En ny förköpslag i betänkandet Digitala fastighetsköp & Förköpsrätt vid fastighetstransaktioner (SOU 2024:38) och förslag om skärpta identitetskontroller vid fastighetsköp i betänkandet Vem äger fastigheten av Utredningen om skärpta kontroller vid fastighetsförvärv (SOU 2023:55). Under 2024 tog regeringen även emot de förslag som Utredningen om kontroll vid överlåtelse och upplåtelse av egendom av väsentlig betydelse för totalförsvaret lämnade i betänkandet Skärpt kontroll av utländska fastighetsförvärv (SOU 2024:84). Betänkandet har remitterats och remissinstanserna har lämnat värdefulla synpunkter, vilka enligt regeringen beaktas i den fortsatta beredningen.

I propositionsförteckningen som Regeringskansliet (Statsrådsberedningen) överlämnade till riksdagen den 13 januari 2026 aviseras att en proposition om skärpt kontroll av utländska fastighetsförvärv kommer att överlämnas till riksdagen i juli 2026.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka att avsaknaden av ett adekvat regelverk för att granska och ytterst hindra utländska direktinvesteringar som skulle kunna hota nationella säkerhetsintressen utgör en påtaglig risk. Utskottet ser dock inga skäl att föregripa regeringens arbete inom området och de förslag som kan förväntas i propositionen om skärpt kontroll av utländska fastighetsförvärv. Utskottet avstyrker därför de två motionsyrkanden som gäller utländska direktinvesteringar och fastighetsköp.

Reservationer

1. Totalförsvaret, punkt 1 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 1 och avslår motionerna

2025/26:544 av Isak From m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:1054 av Jamal El-Haj (-),

2025/26:2857 av Markus Wiechel (SD) och

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

Vi anser att Sverige befinner sig i det allvarligaste säkerhetspolitiska läget sedan andra världskriget. Antidemokratiska krafter med stort våldskapital inom och utom landets gränser hotar inte bara svenska liv och intressen utan även vår demokrati och frihet. Aldrig i modern tid har vi varit i större behov av ett starkt, effektivt och folkligt förankrat totalförsvaret. Vi anser därför att det är en självklarhet att Sverige ska ha ett totalförsvaret av det svenska folket för det svenska folket. För socialdemokratin har totalförsvaretsprincipen alltid varit grunden i försvars- och säkerhetspolitiken. Mot denna bakgrund anser vi att totalförsvaret måste stärkas ytterligare.

2. Totalförsvaret, punkt 1 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 5 och

avslår motionerna
2025/26:544 av Isak From m.fl. (S) yrkande 1,
2025/26:1054 av Jamal El-Haj (-),
2025/26:2857 av Markus Wiechel (SD) och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Jag lägger stor vikt vid den utgångspunkt som Försvarsberedningen har angett om att totalförsvaret ska ha en sådan styrka, sammansättning, ledning, beredskap och uthållighet att det kan verka krigsavhållande och därmed förebyggande och fredsbevarande. Min bedömning är att även samhällets grundläggande robusthet och dess förmåga att motstå fredstida kriser bidrar till den krigsavhållande effekten. Jag föreslår därför ett tillkännagivande om att totalförsvaret ska växa på ett balanserat sätt mellan verkan och stöd.

3. Psykologiskt försvar och försvarsvilja, punkt 2 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 92 och
avslår motionerna
2025/26:1971 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2025/26:3243 av Marlène Lund Kopparklint m.fl. (M) och
2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 63.

Ställningstagande

Sverige har bevitnat en ökning av misstänkta påverkansoperationer under de senaste åren, särskilt i digitala medier. Ryssland har ofta pekats ut som den främsta aktören bakom sådana operationer, med anklagelser om desinformationskampanjer, cyberattacker och försök att påverka opinionen. Vi vill därför framhålla vikten av ett starkt psykologiskt försvar för att hindra ryktesspridning under kriser och med syfte att värna det öppna och demokratiska samhället, den fria åsiktsbildningen samt Sveriges frihet och oberoende. Vi föreslår mot denna bakgrund ett tillkännagivande om att stärka landets psykologiska försvar.

4. Psykologiskt försvar och försvarsvilja, punkt 2 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 63 och
avslår motionerna

2025/26:1971 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2025/26:3243 av Marlène Lund Kopparklint m.fl. (M) och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 92.

Ställningstagande

Jag anser att förutsättningarna för försvarsviljan och det psykologiska försvaret går hand i hand och bygger på att vi som samhälle har fria, oberoende medier, en välinformerad och välutbildad befolkning samt tillit mellan människor, tillit till offentliga institutioner och till vår demokratiska rättsstat. Enligt min bedömning spelar civilsamhället en nyckelroll i att samla människor och tillgängliggöra information och kunskap och i att skapa samhörighet och trygga rum i hela landet. På så vis stärker civilsamhället vår motståndskraft. Jag föreslår därför ett tillkännagivande om att stärka civilsamhället som en del i befolkningens motståndskraft och därigenom förstärka vår demokrati.

5. Sveriges territorium och territoriell integritet, punkt 3 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 8 och 9 samt
avslår motionerna

2025/26:225 av Björn Tidland (SD),

2025/26:399 av Gudrun Brunegård (KD),

2025/26:544 av Isak From m.fl. (S) yrkande 4,

2025/26:1069 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 1,
2025/26:1616 av Jennie Nilsson m.fl. (S),
2025/26:1659 av David Josefsson och Marie-Louise Hänel Sandström (båda M),
2025/26:2475 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
2025/26:2503 av Anna af Sillén och Ann-Sofie Lifvenhage (båda M),
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 1,
2025/26:2887 av David Josefsson och Marie-Louise Hänel Sandström (båda M) och
2025/26:3443 av Ludvig Ceimertz m.fl. (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverige är att betrakta som en frontstat i Östersjöområdet och Gotlands placering gör området till ett strategiskt mål. Den stridsgrupp som byggts upp där måste utvecklas till en full taktisk enhet. Det nya regementet är en god grund för denna utveckling. Gotland ligger i friktionsytan mellan Ryssland och Sverige och skulle kunna bli ett mål för det som kallas strategisk utpressning. Vi anser att satsningarna på Gotland måste fortsätta och föreslår därför ett tillkännagivande om att upprätta en ny operativ amfibiebataljon på Gotland samt ett tillkännagivande om att etablera brigadluftvärn på Gotland.

6. Sveriges territorium och territoriell integritet, punkt 3 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 1 och
avslår motionerna

2025/26:225 av Björn Tidland (SD),
2025/26:399 av Gudrun Brunegård (KD),
2025/26:544 av Isak From m.fl. (S) yrkande 4,
2025/26:1069 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 1,
2025/26:1616 av Jennie Nilsson m.fl. (S),
2025/26:1659 av David Josefsson och Marie-Louise Hänel Sandström (båda M),
2025/26:2475 av Jesper Skalberg Karlsson (M),
2025/26:2503 av Anna af Sillén och Ann-Sofie Lifvenhage (båda M),
2025/26:2887 av David Josefsson och Marie-Louise Hänel Sandström (båda M),

2025/26:3443 av Ludvig Ceimertz m.fl. (M) yrkande 1 och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Jag anser att den svenska försvarsförmågan ska utvecklas så att hela landet kan försvaras genom ökad tillgänglighet och förbättrad operativ förmåga, genom omedelbart gripbara krigsförband. Den operativa förmågan i det nationella militära försvaret behöver fortsätta att prioriteras. Jag vill understryka att Sveriges nationella förmågebehov utgör en central utgångspunkt för Sveriges och Natos försvarsplanering och föreslår mot denna bakgrund ett tillkännagivande om att hela landet ska kunna försvaras.

7. Försvarsmaktens operativa förmåga, punkt 4 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 2, 10, 11, 13, 33, 35, 37 och 39 samt

avslår motionerna

2025/26:332 av Bo Broman (SD),

2025/26:742 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 2 och 5–7 samt

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 6–8.

Ställningstagande

Den överenskomna totalförsvarsfonden möjliggör upprustning av försvaret. Samtidigt vill vi understryka vikten av att utvecklingen fortsätter och att de ökade resurserna tydligt kopplas till krav på en ökad operativ förmåga. Vi föreslår därför ett tillkännagivande om att utöka försvarsutgifterna med ett starkt fokus på ökad operativ militär förmåga och krav på att förmågan till mobilisering i det militära försvaret behöver öka. Vi föreslår även att Sverige utvecklar långsträckt förmåga, luftvärn för både basskydd och befolkningsskydd. Vi vill verka för ökad förmåga inom både flygvapnet och marinen när det gäller basskydd. Vi anser att marinen i ökad utsträckning ska kunna upprätthålla sjökontroll och agera i ett vidgat operationsområde samt kunna utöva sjöfartsskydd i kris och krig och föreslår att regeringen låter

snabbutreda vilka satsningar som krävs för att uppnå detta. Dessutom ser vi det som nödvändigt att värdera vilka volymer av fartyg, helikopter samt drönar- och luftvärnskapaciteter som krävs och att stegvis utöka förmågan till ubåtsjakt. Vi vill betona vikten av en samordnad militär förmåga som innefattar ubåtsjakt, luftvärn och stridsflyg för att skydda hav och luftrum, samt ett förstärkt markförsvaret som kan möta hot mot kritiska punkter och knutpunkter i infrastrukturen.

8. Försvarsmaktens operativa förmåga, punkt 4 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 2 och 5–7 samt avslår motionerna

2025/26:332 av Bo Broman (SD),

2025/26:742 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1,

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 6–8 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 2, 10, 11, 13, 33, 35, 37 och 39.

Ställningstagande

Jag anser att det är nödvändigt att skapa ytterligare förutsättningar för att förbättra försvarsförmågan och krigsdugligheten i våra förband. Jag vill understryka vikten av att krigsdugligheten ökar enskilt och tillsammans med andra, nationellt och internationellt. Vikten av att ha en förmåga att samtidigt kunna mobilisera krigsorganisationen i händelse av höjd beredskap, enskilt eller tillsammans med allierade kan inte nog betonas. Jag föreslår därför ett tillkännagivande om att krigsförbandens förmåga behöver höjas i samarbete med våra allierade i Nato, och att förmågeutvecklingen stärks för såväl marinen som för flygvapnet och armén.

9. Försvarsmaktens operativa förmåga, punkt 4 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 6–8 och avslår motionerna

2025/26:332 av Bo Broman (SD),

2025/26:742 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 2 och 5–7 samt

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 2, 10, 11, 13, 33, 35, 37 och 39.

Ställningstagande

När det gäller Försvarmaktens operativa förmåga föreslår jag att svenskt luftvärn till skydd av civilbefolkningen stärks. Jag vill även understryka behovet av marinförmåga för att hålla våra farleder öppna i händelse av kris och konflikt eftersom det är nödvändigt för Sveriges försörjning. Marinens förmåga är även central för att vi ska kunna stödja våra nordiska och baltiska grannländer. Dessutom har både marinen och kustbevakningen viktiga uppgifter att övervaka och skydda havet och kusten mot miljöhot och hybrida aktiviteter, exempelvis attacker och sabotage mot undervattensinfrastruktur. Jag föreslår därför även att Sveriges unika marina förmågor för att upprätthålla fria sjövägar stärks tillsammans med det militära försvarets förmåga att möta attacker och sabotage mot undervattensinfrastruktur.

10. Forskning och tillämpning av ny teknologi, punkt 5 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 34 och avslår motionerna

2025/26:226 av Björn Tidland (SD),

2025/26:544 av Isak From m.fl. (S) yrkande 3,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3,

2025/26:3407 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 9,

2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 4 och 5 samt

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 9.

Ställningstagande

Vi anser att det är viktigt att ha en integrerad drönarkompetens i krigsförbanden. Mot den bakgrunden föreslår vi ett tillkännagivande om att vidareutveckla en bred drönarkompetens och att starta utvecklingsprogram inom Försvarsmakten som syftar till att utveckla drönarkompetensen.

11. Forskning och tillämpning av ny teknologi, punkt 5 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3,

2025/26:3407 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 9,

2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 4 och 5 samt

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 9 och

avslår motionerna

2025/26:226 av Björn Tidland (SD),

2025/26:544 av Isak From m.fl. (S) yrkande 3 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 34.

Ställningstagande

När det gäller forskning och teknikutveckling anser jag att regeringen bör ge FOI ett tydligt uppdrag och medel till att bredda och fördjupa forskningen kring det civila försvaret och krisberedskapen. Min bedömning är vidare att helt autonoma vapen kan skapa osäkerhet kring ansvaret för krigshandlingar och på så vis sätta folkrätten ur spel. Jag vill därför att Sverige ska ta en ledande roll i arbetet för att finna sätt att effektivt påverka utvecklingen och bidra till en internationell reglering. Jag anser att det är viktigt att forskning om vad autonoma vapen innebär förstärks. Det krävs dessutom ökad forskning om skydd mot autonoma vapensystem för att ha en god förmåga till försvar mot dessa system. Jag anser mot den bakgrunden att regeringen bör ge Försvarsmakten i uppdrag att snarast stärka Sveriges förmåga att möta och bekämpa UAS/UAV (drönare). I fråga om skydd av civilbefolkningen anser jag även att regeringen bör ge FOI i uppdrag att utreda hur man på bästa sätt kan röja minor och klusterbomber efter krig och att undersöka hur man på bästa sätt kan hantera föroreningar som kommer från kollapsade byggnader och som riskerar att läcka ut i grundvatten under krig.

12. Försvarsmaktens krigsorganisation, punkt 6 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 4, 5 och 32 samt

avslår motion

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 3, 31 och 32.

Ställningstagande

Vi anser att en robust försvarsstruktur måste innefatta territorialförband med god kännedom om sin närmiljö. Dessa förband ska kunna bidra till logistik, underhåll och skydd av försörjningslinjer. Sådana förband utgör även en viktig del av en förstärkt krigsorganisation och är avgörande för att skapa uthållighet över tid. Vi föreslår därför att den samlade krigsorganisationen fortsätter att öka, att två nya armébrigader inrättas efter 2030 och att regeringen även låter inrätta territorialförsvarsförband som syftar till försvar av försörjningslinjer, underhåll och logistik.

13. Försvarsmaktens krigsorganisation, punkt 6 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 3, 31 och 32 samt

avslår motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 4, 5 och 32.

Ställningstagande

Jag kan konstatera att Sverige attackeras digitalt varje dag och att Sverige behöver ha förmågor som motsvarar hotet. I dag utsätts vi för cyberattacker både av andra stater och av statsunderstödda aktörer i geopolitiska, ekono-

miska och försvarsmässiga syften. Jag anser att kostnaden för den som genomför aggressiva statsunderstödda cyberaktiviteter måste höjas. Jag anser vidare att det är en del av vårt lands motståndskraft att kunna agera när vi utsätts. Utöver att öka krigsdugligheten och öka förmågan inom alla krigsförband föreslår jag därför ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning för att se över ett eventuellt behov av att göra cyberförsvar till en egen försvarsgren samt att Sverige behöver ett cyberhemvärn.

14. Försörjningstrygghet och beredskapslager, punkt 7 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 70 och
avslår motionerna

2025/26:1069 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 3,

2025/26:2031 av Sten Bergheden (M),

2025/26:2805 av Markus Wiechel och Eric Palmqvist (båda SD),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 8, 49 och 50,

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 38,

2025/26:3232 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 29, 32 och 33 samt

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 29.

Ställningstagande

Vi anser att Sveriges motståndskraft behöver öka och att försörjningsförmågan och beredskapen när det gäller livsmedel, insatsvaror, vattenreningsutrustning och andra essentiella resurser i hela Sverige behöver stärkas. Vi föreslår därför ett tillkännagivande om att regeringen ger MCF och andra berörda aktörer uppdraget att inleda etableringen av beredskapslagring för ett antal prioriterade områden.

15. Försörjningstrygghet och beredskapslager, punkt 7 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 8, 49 och 50 samt

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 38 och

avslår motionerna

2025/26:1069 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 3,

2025/26:2031 av Sten Bergheden (M),

2025/26:2805 av Markus Wiechel och Eric Palmqvist (båda SD),

2025/26:3232 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 29, 32 och 33,

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 70 och

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 29.

Ställningstagande

Sverige behöver förhålla sig strategiskt till sitt beroende av andra importerade insatsvaror, exempelvis foder, utsäde och fröer, bekämpningsmedel och reservdelar. Jag vill understryka vikten av att Sverige har en god försörjningstrygghet och föreslår därför ett tillkännagivande om att dagens planeringshorisont för totalförsvaret om minst tre månader bör förlängas. Sverige ska ha en god försörjningsförmåga när det gäller samhällsviktiga varor och tjänster i hela landet, och därför föreslår jag ett tillkännagivande om höjd självförsörjningsgrad för viktiga förnödenheter. Därutöver föreslår jag även att det militära skyddet av farleder och hamnar stärks för att säkra förnödenhetsförsörjningen.

16. Försörjningstrygghet och beredskapslager, punkt 7 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 29, 32 och 33 samt

avslår motionerna

2025/26:1069 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) yrkande 3,
2025/26:2031 av Sten Bergheden (M),
2025/26:2805 av Markus Wiechel och Eric Palmqvist (båda SD),
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 8, 49 och 50,
2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 38,
2025/26:3232 av Marlène Lund Kopparklint (M),
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 70 och
2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S) yrkande 29.

Ställningstagande

När det gäller försörjningsförmåga vill jag framhålla vikten av att ställa om jordbruket och transportsektorn och stödja forskning och innovation för att göra livsmedelssektorn robust, så att livsmedelsförsörjningen kan fungera även vid större omfattande kriser och krig. Jag anser att staten bör ta ansvar för att bygga upp beredskapslager och tillsammans med näringsliv, kommuner och regioner säkerställa att lagerhållningen i samhällskritiska försörjningskedjor är tillräcklig för att klara kriser och krig. Jag föreslår dessutom att regeringen utreder möjligheterna till ökad varuförsörjning genom inhemsk produktion.

17. Försvarsindustri och regeringens försvarsindustristrategi, punkt 8 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 40, 44, 59, 60, 62–66, 96 och 98 samt
avslår motionerna

2025/26:58 av Josef Fransson (SD) yrkandena 1, 2 och 4–7,
2025/26:1443 av Patrik Lundqvist m.fl. (S),
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 12 och 13,
2025/26:3145 av Joar Forssell (L),
2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 37,
2025/26:3407 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 4 och
2025/26:3442 av Ann-Sofie Alm (M) yrkandena 1–4.

Ställningstagande

Vi vill understryka att en leverans av ytterligare en ubåt till Försvarsmakten är av stort strategiskt värde och att förutsättningarna för anskaffning av ytterligare en ubåt bör undersökas i samband med en analys av framtidens nya ubåtsklass. För ett effektivt försvar av Östersjön är de samlade marina stridskrafterna avgörande och vi föreslår därför att produktion av ytterligare en svensk ubåt initieras. Samtidigt vill vi värna svensk rådighet över utvecklingen av nästa generations stridsflyg och vi föreslår därför ett tillkännagivande om att svenska staten långsiktigt bör säkerställa inflytande och kontroll över samtliga väsentliga säkerhetsintressen. Enligt vår bedömning har Sveriges historia och säkerhetspolitiska strategi lagt grunden för en stark inhemsk försvarsindustri och hög kompetens som dessutom har en stor inverkan på övrigt näringsliv. Svensk försvarsindustri är en förutsättning för det högteknologiska svenska försvaret och skapar många viktiga arbetstillfällen och leverantörskedjor runt om i landet. Vi föreslår därför en snabb översyn av reglerna för upphandling av försvarsmateriel som syftar till att underlätta direktupphandling från svensk försvarsindustri. Vi föreslår därutöver att en nationell försvarsindustrisamordnare inrättas tillsammans med en ny svensk exportstödsmyndighet.

När det gäller ägarstrukturer föreslår vi att statligt deläggande uttalas som en strategisk möjlighet att utveckla och stabilisera svensk försvarsindustri och att ett statligt deläggande i Saab initieras i förhållande till nuvarande ägarstrukturer. När det gäller försvarsindustrifrågor och produktion i övrigt föreslår vi en försvarsindustriell avsiktsförklaring med Finland och att upphandlingsprocesser inom rymddomänen moderniseras samt att Sveriges strategiska roll i teknikutvecklingen och säkerhet kring kritiska komponenter säkerställs.

18. Försvarsindustri och regeringens försvarsindustristrategi, punkt 8 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 12 och 13 samt
2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 37 och
avslår motionerna

2025/26:58 av Josef Fransson (SD) yrkandena 1, 2 och 4–7,

2025/26:1443 av Patrik Lundqvist m.fl. (S),

2025/26:3145 av Joar Forssell (L),

2025/26:3407 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 4,
2025/26:3442 av Ann-Sofie Alm (M) yrkandena 1–4 och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 40, 44, 59, 60, 62–66, 96
och 98.

Ställningstagande

Jag föreslår ett tillkännagivande om att Sveriges beredskap när det gäller livsmedel och kritiska insatsvaror bör stärkas genom samverkan mellan det offentliga och näringslivet, där beredskapsåtgärder kan säkerställas genom avtal och ersättningar. Jag anser att det finns en stor potential i forskning och utveckling som bidrar till både försvarsförmåga och ökad självförsörjning. Försvarsindustrin borde dessutom kunna utgöra en viktig del i den gröna industrirevolution som vi ser runtom i Sverige och i omvärlden. Därför föreslår jag även att Försvarsmakten och Försvarets materielverk tillsammans med försvarsindustrin tar steg för ett försvar där säkerhet, försörjning och hållbarhet tillsammans utgör viktiga beståndsdelar. Därutöver föreslår jag att Försvarsmakten och Försvarets materielverk i större utsträckning ställer krav på hållbarhet i sina upphandlingar.

19. Försvarsindustri och regeringens försvarsindustristrategi, punkt 8 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3407 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 4 och
avslår motionerna

2025/26:58 av Josef Fransson (SD) yrkandena 1, 2 och 4–7,

2025/26:1443 av Patrik Lundqvist m.fl. (S),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 12 och 13,

2025/26:3145 av Joar Forssell (L),

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 37,

2025/26:3442 av Ann-Sofie Alm (M) yrkandena 1–4 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 40, 44, 59, 60, 62–66, 96
och 98.

Ställningstagande

Jag anser att en stark försvarsmaterielindustri i Sverige ökar våra möjligheter att agera självständigt i utrikespolitiken. Företagsledningar och ägarstrukturer

ändras dock löpande och med tanke på försvarsindustrins stora betydelse för Sveriges försvarsförmåga bör det därför finnas direkt statligt ägarengagemang i de bolag som hanterar strategiska materielområden. Det kan exempelvis bli aktuellt att staten vill ha inflytande över beslut om att förändra ett företags inriktning eller ägarbild. Jag föreslår därför ett tillkännagivande om att verka för att öka det statliga ägarskapet inom försvarsindustrin.

20. Materieförsörjning, punkt 9 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 58 och avslår motion

2025/26:3407 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi kan konstatera att ledtiderna vid anskaffning av försvarsmateriel alltid har varit en utmaning. För utvecklingsprodukter är ledtiderna ännu mycket längre och vi föreslår mot den bakgrunden ett tillkännagivande om att det måste ske en effektiv uppföljning av de omfattande materielbeställningarna.

21. Materieförsörjning, punkt 9 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3407 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3 och avslår motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 58.

Ställningstagande

Jag vill påminna om Försvarsberedningens inriktning att den strategiska styrningen av materielförsörjningen bör utvecklas med utgångspunkt i Materieförsörjningsutredningens betänkande Materieförsörjningsstrategi – för vår gemensamma säkerhet (SOU 2022:24). Mot den bakgrunden föreslår jag ett tillkännagivande om att ta fram en materielförsörjningsstrategi.

22. Utbildnings- och övningsverksamhet, punkt 10 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 15, 18–20 och 78 samt avslår motionerna

2025/26:750 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 2 och

2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 6.

Ställningstagande

Vi anser att grunden för Försvarsmaktens personalförsörjning är värnplikten och att systemet behöver stärkas. Vi bedömer att kompetenta soldater utgör själva fundamentet för vår försvarsförmåga. Vi lever i en ny och farligare tid och för att stärka vår krigsorganisation krävs nytänkande. Vi föreslår dels att regelbundna repetitionsövningar för krigsplacerade värnpliktiga genomförs, dels att andelen reservofficerare som används vid värnpliktsutbildning ska utökas. Vidare anser vi att regeringen bör utreda möjligheten till samarbete med den finska försvarsmakten när det gäller utbildning av värnpliktiga och att ett avtal tecknas med Finland om officerare i värnpliktsutbildningen. När det gäller övningsverksamhet föreslår vi dessutom att myndigheter inom ramen för krisberedskapen ska fortsätta att aktivt utveckla planerings-, beredskaps- och övningsverksamheten.

23. Utbildnings- och övningsverksamhet, punkt 10 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 6 och
avslår motionerna

2025/26:750 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 2 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 15, 18–20 och 78.

Ställningstagande

Jag anser att lärdomar från den forskning som genomförs när det gäller miljöeffekter i krig bör tas till vara. Jag föreslår därför ett tillkännagivande om att försvarets utbildningar bör innehålla perspektiv på miljöeffekter i krig och kunskapsöverföring om hur miljöpåverkan vid militärövningar kan undvikas.

24. Sjukvårdsberedskap, punkt 11 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 83 och
avslår motion

2025/26:1892 av Magnus Resare (M).

Ställningstagande

Vi anser att sjukvården har en helt central plats inom det civila försvaret och vill betona vikten av att sjukvården överlag förbereder sig för scenarier med ett stort antal skadade. Vi anser, mot bakgrund av den stora risken för masskadeutfall i händelse av ett väpnat angrepp, att regeringen bör vidta åtgärder för att genomföra en översyn av en nationell id-bricka.

25. Stöd till Ukraina, punkt 12 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezeliuss (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 55–57 och avslår motionerna

2025/26:1002 av Magnus Jacobsson (KD),

2025/26:1891 av Magnus Resare (M),

2025/26:2402 av Markus Wiechel (SD),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 27 och 28,

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 1 och

2025/26:3729 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 9.

Ställningstagande

Ryssland har ett tydligt mål som går ut på att splittra våra samhällen, undergräva tilliten till våra institutioner och därigenom försvaga stödet till Ukraina och motståndet mot det ryska anfallskriget. Vi föreslår därför ett tillkännagivande om stöd och materiel till Ukraina och att regeringen upprättar en samlad plan för ersättning av det militära materiel som skänks till Ukraina. Utöver det föreslår vi dessutom direkta statliga ekonomiska garantier för produktion med inriktning på att stödja de ukrainska krigsansträngningarna.

26. Stöd till Ukraina, punkt 12 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 27 och 28 samt

2025/26:3729 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 9 och

avslår motionerna

2025/26:1002 av Magnus Jacobsson (KD),

2025/26:1891 av Magnus Resare (M),

2025/26:2402 av Markus Wiechel (SD),
2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 1 och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 55–57.

Ställningstagande

Jag ser ett behov av en flerårig och systematisk plan för det militära stödet till Ukraina där också hela kedjan av utbildning, reparation och logistik ingår. Därutöver anser jag att Jas Gripen bör skickas till Ukraina och ett sådant beslut behöver fattas hösten 2025.

27. Stöd till Ukraina, punkt 12 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 1 och
avslår motionerna

2025/26:1002 av Magnus Jacobsson (KD),
2025/26:1891 av Magnus Resare (M),
2025/26:2402 av Markus Wiechel (SD),
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkandena 27 och 28,
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 55–57 och
2025/26:3729 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 9.

Ställningstagande

Sverige har behövt anpassa säkerhets- och försvarspolitiken efter det allvarliga politiska läget med ett fullskaligt invasionskrig i Europa och behöver fortsätta att långsiktigt stötta Ukraina. Jag föreslår därför ett tillkännagivande om en flerårig och systematisk plan för det ekonomiska, civila och militära stödet till Ukraina.

28. Nordisk och baltisk samverkan, punkt 13 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezeliuss (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 30, 31, 38 och 77 samt avslår motionerna

2025/26:742 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 2,

2025/26:758 av Kjell-Arne Ottosson (KD),

2025/26:1662 av Emma Ahlström Köster (M) yrkande 2,

2025/26:3047 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3,

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 4,

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 17 och

2025/26:3729 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 47, 49 och 50.

Ställningstagande

Vi vill betona vikten av operativ samordning mellan Sverige, Finland och Norge när det gäller försvaret av Nordkalotten och föreslår även att regeringen låter undersöka möjligheterna att bygga upp ett gemensamt finsk-svenskt amfibieförband som kan agera i kustnära områden. Därutöver föreslår vi ett tillkännagivande om att stärka den gemensamma nordiska beredskapen och samverkan vid kris och att regeringen låter värdera effekterna av samarbete med andra länder i fråga om fartyg, helikopter samt dröner- och luftvärnskapaciteter.

29. Nordisk och baltisk samverkan, punkt 13 (V, MP)

av Hanna Gunnarsson (V) och Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 4 och

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 17 och avslår motionerna

2025/26:742 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 2,
2025/26:758 av Kjell-Arne Ottosson (KD),
2025/26:1662 av Emma Ahlström Köster (M) yrkande 2,
2025/26:3047 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3,
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 30, 31, 38 och 77 samt
2025/26:3729 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 47, 49 och 50.

Ställningstagande

Jag föreslår ett tillkännagivande om ökat nordiskt samarbete inom ramen för civilt försvar och krisberedskap samt att det militära samarbetet med våra nordiska och baltiska grannländer fortsätter att utvecklas.

30. Nordisk och baltisk samverkan, punkt 13 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3729 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 47, 49 och 50 samt avslår motionerna

2025/26:742 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 2,
2025/26:758 av Kjell-Arne Ottosson (KD),
2025/26:1662 av Emma Ahlström Köster (M) yrkande 2,
2025/26:3047 av Markus Wiechel (SD) yrkande 3,
2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 4,
2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 17 och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 30, 31, 38 och 77.

Ställningstagande

Jag anser att Nordefcos vision från 2024 redan är delvis utdaterad på grund av det förändrade omvärldsläget. Jag föreslår därför att regeringen låter genomföra en revidering och konkretisering av Nordefcos vision, särskilt kring materiellfrågor. Därutöver föreslår jag att det nordisk-baltiska försvarssamarbetet utvecklas inom en Natokontext, där vi gemensamt bidrar till stabilitet i Östersjöområdet, Arktis och Nordatlanten och att regeringen vidtar åtgärder för att utveckla ett nordisk-baltiskt komplement till Nato i en särskild försvarskommission.

31. Att ge och ta emot militärt stöd, punkt 14 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezeliuss (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 41 och 42 samt avslår motionerna

2025/26:102 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 5,

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 4 och

2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att Joint Expeditionary Force (JEF) utgör ett handlingskraftigt verktyg för att snabbt kunna agera i vår region och bör ses som ett komplement till Nato snarare än en ersättning. Förstärkningarna bör omfatta samtliga vapengrenar – mark-, sjö- och luftstridskrafter – för att på ett heltäckande sätt stärka vår förmåga att tillsammans med våra geografiska allierade bidra till stabilitet och säkerhet i vårt närområde. Vi föreslår därför ett tillkännagivande om att vid sidan om Natos planering prioritera en förstärkt roll för Joint Expeditionary Force (JEF) i Norden-Baltikum och att regeringen låter bygga upp en förmåga till insatser med kort varsel inom JEF.

32. Att ge och ta emot militärt stöd, punkt 14 (V)

av Hanna Gunnarsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:102 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 5 och avslår motionerna

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 4,

2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 41 och 42.

Ställningstagande

Jag kan konstatera att det inte är klarlagt om Sverige har möjlighet att säga nej om USA skulle vilja ha tillträde till, eller använda, en anläggning på sätt som strider mot svenska intressen. DCA-avtalet ger USA tillstånd att upprätta vapendepåer utan att behöva ge några svenska myndigheter insyn och kontroll. Inte heller kontroll av amerikanska fordon och fartyg har bedömts vara möjlig utan amerikanskt godkännande. Jag föreslår därför ett tillkännagivande om att svenska staten, genom en myndighet, bör ges möjlighet att kontrollera vad som finns i lager som hålls av andra länders militär på svensk mark.

33. Att ge och ta emot militärt stöd, punkt 14 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 4 och avslår motionerna

2025/26:102 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 5,

2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3 och

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 41 och 42.

Ställningstagande

Jag vill understryka att det är av stor vikt att förmågan att planera och genomföra regionalt värdlandsstöd, inklusive transporter och logistik, prioriteras och föreslår därför ett tillkännagivande om att höja Sveriges förmåga till värdlandsstöd.

34. Att ge och ta emot militärt stöd, punkt 14 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 3 och

avslår motionerna

2025/26:102 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) yrkande 5,
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 4 och
2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkandena 41 och 42.

Ställningstagande

Sverige och EU bör bidra till avspänning och hållbar utveckling i regionen och jag anser att det är viktigt med väl fungerande internationella samarbeten. Parallellt med den historiskt stora upprustning försvaret nu genomför och den utökade internationella övningsverksamheten har Försvarsmakten ställt krav på regeringen om att, under fem års tid, få omfattande undantag från miljölagarna som syftar till att skydda bl.a. dricksvatten. Mot denna bakgrund föreslår jag ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att klargöra vilka effekter svenska och internationella övningar på svenskt territorium har på miljön.

35. Sanering, punkt 15 (V, MP)

av Hanna Gunnarsson (V) och Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 8 och

2025/26:3419 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 27 och
avslår motion

2025/26:3433 av Rebecka Le Moine (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Försvarsmakten har under fem års tid ställt krav på regeringen om att få omfattande undantag från miljölagarna parallellt med den historiskt stora upprustningen av försvaret. Jag anser att dessa regler bl.a. ska skydda vårt dricksvatten. Rent dricksvatten är en grundläggande säkerhet, som regeringen allvarligt äventyrar genom undantaget. Karlsborgs flygplats är en av de mest förorenade platserna i Europa genom förekomsten av halter av PFAS som är miljontals gånger högre än fastställda gränsvärden. Jag föreslår därför ett tillkännagivande om att regeringen ska se till att Försvarsmaktens förorenade områden inklusive Karlsborgs flygplats kan saneras samt att Försvarsmakten och Fortifikationsverket skyndsamt vidtar åtgärder för att PFAS-föroreningar inte ska spridas från förorenad mark.

36. Vindkraft, punkt 16 (V)

av Hanna Gunnarsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 9 och
avslår motionerna

2025/26:639 av Heléne Björklund (S),

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 10 och

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 39.

Ställningstagande

Vänsterpartiet menar att det måste vara fullt möjligt att både bygga ut den havsbaserade vindkraften, där förutsättningarna är som bäst, och att ge Försvarsmakten rimliga förutsättningar för övningsverksamhet. När låsningar uppstår genom att en myndighet helt sätter stopp för en viktig utbyggnad av förnybar energi anser jag att regeringen måste ta ansvar för att hitta en framåtsyftande lösning. Jag föreslår därför ett tillkännagivande om att regeringen ger Försvarsmakten i uppdrag att återkomma med ett underlag för hur övningsverksamheten kan organiseras utan att utgöra ett hinder för byggandet av havsbaserad vindkraft på lång sikt.

37. Vindkraft, punkt 16 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 10 och
avslår motionerna

2025/26:639 av Heléne Björklund (S),

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 9 och

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 39.

Ställningstagande

Det allmänna säkerhetsläget innebär att Sveriges totalförsvär behöver stärkas. När det gäller vindkraft anser jag att en nyckellösning kan vara att inrätta en nationell arbetsgrupp för samexistens mellan vindkraft och Försvarsmaktens intressen. Jag vill betona att samexistens är positivt, inte negativt, i ett totalförsvärsperspektiv. Om en samexistens kommer till stånd kan det möta ett ökat behov av självförsörjning. Mot denna bakgrund föreslår jag ett tillkännagivande om en helhetsbedömning, en bredare syn på totalförsvärets samlade intressen och samexistens mellan olika intressen.

38. Vindkraft, punkt 16 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 39 och
avslår motionerna

2025/26:639 av Heléne Björklund (S),

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 9 och

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 10.

Ställningstagande

Jag anser att Försvarsmakten måste samarbeta med aktörer i energisektorn för att hitta lämpliga lokaliseringar och tekniska lösningar för att utbyggnaden av vindkraft inte ska störa försvarets intressen. Mot den bakgrunden vill jag föreslå ett tillkännagivande om att Försvarsmakten ska verka för att möjliggöra eller underlätta utbyggnad av havsbaserad vindkraft.

39. Klimatanpassning, punkt 19 (C)

av Mikael Larsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 42 och
2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 34 och 42 samt
avslår motionerna
2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 5,
2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt
2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 26.

Ställningstagande

Det räcker inte att minska utsläppen och bromsa den globala upphettningen enligt min bedömning. Vi måste också anpassa våra samhällen efter det förändrade klimatet. Det innebär att vi behöver vidta åtgärder för att klimatanpassa samhället. Tidigare har vi inte behövt ta ställning till potentiella konkurrenssituationer mellan exempelvis jordbruket, energiproduktionen, välfärden och dricksvatten, men jag bedömer att intressekonflikterna troligtvis kommer att öka framöver. Sårbarheter inom exempelvis dricksvattenförsörjningen kan mycket väl också vara sådant som kartläggs av en antagonist som vill skada Sverige. Därför föreslår jag att riksdagen ställer sig bakom mitt förslag om klimatanpassningsåtgärder för ett mer motståndskraftigt och robust samhälle och tillkännager detta för regeringen. Mitt förslag är att verka för att även totalförsvarets krisberedskap omfattas av denna klimatanpassning. Vidare anser jag att regeringen behöver se över möjligheten för det offentliga att gå före och upphandla motsvarande mängd biojet-bränsle som krävs för de flygningar som genomförs av statsflyget.

40. Klimatanpassning, punkt 19 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 5,
2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt
2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 26 och
avslår motionerna
2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C) yrkande 42 och
2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 34 och 42.

Ställningstagande

Jag bedömer att klimatkrisen kommer att innebära att även vi i Sverige kommer att drabbas av fler extrema värmeböljor och skyfallsliknande regn. Torka, bränder, översvämningar, ökad risk för skred och erosion, förstörda skördar och kontaminerat dricksvatten är några av de konsekvenser som många svenskar kommer att uppleva. Jag anser därför att Sverige måste säkerställa en beredskap som kan möta konsekvenserna av klimatförändringarna. En bred syn på säkerhet tar i beaktande militära hot såväl som andra hot, exempelvis klimatförändringar, pandemier och naturkatastrofer. Genom att stärka vår beredskap och skapa ett robust samhälle skapas förutsättningar för att hantera både samtidens och framtidens utmaningar. Mot denna bakgrund anser jag att det är nödvändigt att klimatanpassa hela samhället, inklusive totalförsvaret, för att möta effekterna av klimatförändringarna. Jag föreslår att arbetet med klimatanpassning även ska knytas till, och bli en del av, det civila försvaret. Mot denna bakgrund vill jag föreslå ett tillkännagivande om att regeringen bör ge Försvarsmakten i uppdrag att återkomma med en plan för hur utvecklingen av försvaret ska kunna genomföras utan negativ påverkan på klimat och miljö och ett uppdrag till myndigheten om att planera för att även Försvarsmaktens fordon ska kunna fungera som en del av framtidens energisystem som baseras på el och förnybara bränslen.

41. Villkorade tillstånd och samexistens, punkt 20 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezeliuss (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 45 och
avslår motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 17 och
2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 50.

Ställningstagande

Vi anser att Försvarsmakten behöver tydliga politiska direktiv och styrningar för att kunna balansera sin verksamhet med samhällets behov och utveckling. Mot den bakgrunden föreslår vi ett tillkännagivande om utökad samexistens mellan Försvarsmakten och samhället i övrigt.

42. Villkorade tillstånd och samexistens, punkt 20 (MP)

av Ulf Holm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 17 och

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 50 och

avslår motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 45.

Ställningstagande

Jag föreslår ett tillkännagivande om att ge Försvarsmakten i uppdrag att arbeta med villkorade tillstånd eftersom jag menar att Försvarsmakten stoppar en alltför stor mängd förnybar energi. Försvaret bör i stället verka för att möjliggöra att mer förnybar elproduktion kommer till stånd som en del i det civila försvarsarbetet och myndigheten bör arbeta mer konstruktivt för ökad samexistens.

43. Direktinvesteringar, punkt 21 (S)

av Peter Hultqvist (S), Helén Pettersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S) yrkande 102 och

avslår motion

2025/26:3 av Robert Stenkvis (SD).

Ställningstagande

Vi ser med oro på att fastigheter kan användas som plattform för spionage och sabotageaktioner i såväl fred och kris som krig. För svensk del finns det därför anledning att skärpa den nu gällande lagstiftningen i förhållande till ryska

nätverk och intressen. Med tanke på att ägande av olika typer av infrastruktur och företag kan användas i uppenbart fientligt syfte så bör åtgärder vidtas. I dag befinner sig hela Europa under ett hot från Ryssland. Vi anser att ryskt ägande i Sverige med kopplingar till, eller kontroll från, den ryska staten i princip måste förbjudas. Äganden kopplat till ryska intressen när det gäller tomter och fastigheter på strategiska platser, i anslutning till försvarsanläggningar, strategiska företag eller institutioner ska kunna beslagtas och kontrolleras av svenska staten. Att Statens Fastighetsverk just nu handlägger ett ärende som kan leda till försäljning av Landsort är både ett konkret exempel på problematiken och på hur tidskritiskt behovet är av skärpt lagstiftning. Landsort är en strategisk ö i direkt närhet till Musköbasen och om marken säljs anser vi, till skillnad från Nynäshamns kommun, att staten förlorar kontroll över marken.

Vi föreslår mot den bakgrunden ett tillkännagivande om att snabbutreda möjligheten att förbjuda ryska staten och dess nätverk och intressen att äga företag, fastigheter och infrastruktur i Sverige.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:3 av Robert Stenkvist (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att direktinvesteringar i och köp av strategisk infrastruktur samt köp av tomtmark i närheten av skyddsområden ska godkännas av regeringen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:23 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör snabbutreda en tillfällig lag där regeringen kan ge tillstånd för utökade tester av krigsmateriel och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:58 av Josef Fransson (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur man kan förenkla regelverken för försvarsindustrin och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge statens forskningsinstitut i uppdrag att samarbeta med Försvarsmakten och försvarsindustrin och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör inventera försvarsindustrins kompetensbehov och vidta åtgärder för att tillgodose detta behov och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten ska premiera inhemsk försvarsindustri i upphandling av materiel och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till beredskapslager för att kunna försörja försvarsindustrin i händelse av krig eller oro och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att korta handläggningstiderna för försvarsindustrins kontakter med staten och Försvarsmakten och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:102 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska staten genom Försvarsmakten eller annan myndighet bör ges möjlighet

att kontrollera vad som finns i lager som hålls av andra länders militär på svensk mark och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:225 av Björn Tidland (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återupprätta Kalixlinjen och göra den operativ och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:226 av Björn Tidland (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska försvaret bör integrera drönargrupper inom lämpliga försvarsgrenar och snarast göra dessa operativa, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:332 av Bo Broman (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge försvaret erforderliga resurser för att bistå vid bekämpandet av skogsbränder och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:399 av Gudrun Brunegård (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Försvarsberedningen i uppdrag att i sitt fortsatta arbete analysera Ölands strategiska läge och vilka åtgärder som eventuellt behöver vidtas för att stärka beredskapen på respektive försvaret av Öland och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:544 av Isak From m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett stärkt och robust totalförsvär och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Umeås kluster av civil och militär forskning, utveckling och utbildning inom kemiska, biologiska, radiologiska, nukleära och explosiva ämnen (CBRNE) behöver fortsätta att utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av nya armébrigader och planer för multinationella försvarsledningsenheter i norra Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:639 av Heléne Björklund (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en nationell arbetsgrupp för samexistens mellan vindkraft och Försvarsmaktens intressen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:741 av Kjell-Arne Ottosson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klassa skjutbanor som kritisk infrastruktur för det svenska totalförsvaret och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:742 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör stärka sitt rymdförsvaret genom att integrera nanosatelliter med syntetisk aperturradar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för ett fördjupat nordiskt samarbete inom rymdteknik och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:750 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att militära övnings- och skjutfält i första hand används för Försvarmaktens behov och beredskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över nuvarande regelverk och införa en tydligare prioritetsordning för att undvika att militära övningar begränsas av civila intressen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa ett tydligare system för samexistens där civila aktörer kan ges tillgång till skjutfält när det inte går ut över försvarets verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:758 av Kjell-Arne Ottosson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till en gemensam nordisk krisstrategi och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:964 av Rashid Farivar och Nima Gholam Ali Pour (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Säve flygplats och dess infrastruktur bör utses till riksintresse för totalförsvaret och/eller för flygtrafiken och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om Fortifikationsverket kan förvärva marken för Säve flygplats för att säkra dess långsiktiga användning för både militär och samhällsviktig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten och andra relevanta myndigheter bör utreda och utveckla Säve flygplats roll som en kritisk del av infrastrukturen för försvar och krisberedskap i Västsverige och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1002 av Magnus Jacobsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra regelverken respektive vidta åtgärder avseende svenskar som deltagit i försvaret av Ukraina, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1054 av Jamal El-Haj (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att Sverige tydligare prioriterar mänsklighetens existentiella hot i politik, internationellt arbete och samhällsplanering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1069 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges försvarsförmåga bör stärkas genom ökad militär verksamhet i Norrbotten samt att Natofunktioner bör förläggas till länet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska ta ansvar för att stödja kommuner och regionen i arbetet med att öka självförsörjningsgraden av livsmedel ur beredskapssynpunkt och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1238 av Niklas Sigvardsson m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att belysa den samhällsviktiga funktionen som Vättern har i frågan om skyddsvärd civil infrastrukturresurs och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1443 av Patrik Lundqvist m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över det offentliga möjligheter att säkra nationella säkerhetsintressen inom upphandlingssystemet och infrastrukturen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1616 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett robust försvar i Halland och tillkännager detta för regeringen.

*2025/26:1659 av David Josefsson och Marie-Louise Hänel
Sandström (båda M):*

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stärka försvaret av Göteborg och västkusten och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1662 av Emma Ahlström Köster (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att driva en nordisk-baltisk linje i EU där livsmedelsförsörjning ses som en del av Europas civila försvar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1891 av Magnus Resare (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att utreda hur Sverige i närtid och utan dröjsmål ska bygga upp Sveriges militära sjukvårdsresurser för att stärka vår egen beredskap och kunna bidra med resurser för krigssjukvård till Ukraina och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1892 av Magnus Resare (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att utreda hur Försvarsmaktens tillgång till ortopeder som kan tjänstgöra vid fältsjukhus eller annan fältnära krigssjukvård säkerställs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1971 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa en årlig landsomfattande preppingkampanj för att stärka det civila försvaret och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2031 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att ta fram en tydlig och komplett handlingsplan för hur vi kan klara att tillverka skyddsutrustning till befolkningen i Sverige vid en katastrof eller pandemi och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2402 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att välkomna Ukraina som medlem i Joint Expeditionary Force och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2475 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga nya sätt att stärka det militära och civila försvaret på Gotland och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2491 av Jesper Skalberg Karlsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa åtgärder som säkerställer att Sverige även i framtiden har god tillgång på skjutbanor i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2503 av Anna af Sillén och Ann-Sofie Lifvenhage (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över förutsättningarna för att stärka Sörmlands roll i totalförsvaret och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2797 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt Försvarsmakten att återkomma med ett underlag för hur övningsverksamheten kan organiseras utan att utgöra ett hinder för byggandet av havsbaserad vindkraft på lång sikt och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2805 av Markus Wiechel och Eric Palmqvist (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en finskinspirerad beredskapslag och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2822 av Mikael Larsson m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hela landet ska kunna försvaras och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att krigsförbandens förmåga behöver höjas i samarbete med våra allierade i Nato och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja förmågan och öka krigsdugligheten inom alla krigsförband och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja Sveriges förmåga när det kommer till världlandsstöd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om arméns förmågeutveckling och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om marinens förmågeutveckling och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flygvapnets utveckling och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt militärt skydd av farleder och i hamnar för att säkra förnödenhetsförsörjningen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en helhetsbedömning, en bredare syn på totalförsvarets samlade intressen och samexistens mellan olika intressen och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten och Försvarets materielverk i större utsträckning bör ställa krav på hållbarhet i sina upphandlingar och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten och Försvarets materielverk tillsammans med försvarsindustrin bör ta steg för ett försvar där säkerhet, försörjning och hållbarhet tillsammans utgör viktiga delar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en flerårig och systematisk plan för det militära stödet till Ukraina där också hela kedjan av utbildning, reparation och logistik ingår, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skicka Jas Gripen till Ukraina och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att se över ett eventuellt behov av att göra cyberförsvar till en egen försvarsgren och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett cyberhemvärn och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimatanpassningsåtgärder för ett mer motståndskraftigt och robust samhälle och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ha en god försörjningsförmåga när det gäller samhällsviktiga varor och tjänster i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjd självförsörjningsgrad för viktiga förnödenheter och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2857 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att öka befogenheterna och samarbetet mellan militär- och civilpolisliära organ och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2887 av David Josefsson och Marie-Louise Hänel Sandström (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stärka försvaret av Göteborg och västkusten och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3047 av Markus Wiechel (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till ett starkt och gemensamt nordiskt krissamarbete och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3145 av Joar Forssell (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om villkor för svensk försvarsindustri och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3185 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges beredskap när det gäller livsmedel och kritiska insatsvaror bör stärkas genom samverkan mellan det offentliga och näringslivet, där beredskapsåtgärder kan säkerställas genom avtal och ersättningar, och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dagens planeringshorisont för totalförsvaret om minst tre månader bör förlängas och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3232 av Marlène Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över Sveriges självförsörjningsgrad av livsmedel, läkemedel, drivmedel och andra strategiska resurser och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3243 av Marlène Lund Kopparklint m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska överväga att se över om en nationell strategi ska tas fram för att stärka försvarsviljan och koppla samman demografiska utmaningar med totalförsvarets långsiktiga förmåga och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt Försvarsmakten att arbeta med villkorade tillstånd och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge FOI ett tydligt uppdrag och medel till att bredda och fördjupa forskningen kring det civila försvaret och krisberedskapen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat nordiskt samarbete inom ramen för civilt försvar och krisberedskap och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka takten med att klimatanpassa hela samhället inklusive totalförsvaret för att möta effekterna av klimatförändringarna och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa om jordbruket och transportsektorn och stödja forskning och innovation för att göra livsmedelssektorn robust, så att livsmedelsförsörjningen kan fungera även vid större omfattande kriser och krig, och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör ta ansvar för att bygga upp beredskapslager och tillsammans med näringsliv, kommuner och regioner säkerställa att lagerhållningen i samhällskritiska försörjningskedjor är tillräcklig för att klara kriser och krig och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheterna till ökad varuförsörjning genom inhemsk produktion bör utredas och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten ska verka för att möjliggöra/underlätta utbyggnad av havsbaserad vindkraft genom att samarbeta med aktörer i energisektorn för att hitta lämpliga lokaliseringar och tekniska lösningar för att utbyggnaden inte ska störa försvarets intressen och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka civilsamhället som en del i befolkningens motståndskraft och för att stärka demokratin och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3407 av Emma Berginger m.fl. (MP):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en materielförsörjningsstrategi och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att öka det statliga ägarskapet inom försvarsindustrin och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behov av ökad forskning kring skydd mot autonoma vapensystem och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3408 av Emma Berginger m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Försvarsmakten i uppdrag att återkomma med en plan för hur utvecklingen av försvaret ska kunna genomföras utan negativ påverkan på klimat och miljö och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att planera för att även Försvarsmaktens fordon ska kunna fungera som en del av totalförsvaret i framtidens energisystem som baseras på el och förnybara bränslen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att klargöra vilka effekter svenska och internationella övningar på svenskt territorium har på miljön och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge FOI i uppdrag att utreda hur man på bästa sätt kan röja minor och klusterbomber efter krig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge FOI i uppdrag att undersöka hur man på bästa sätt kan hantera föroreningar av kollapsade byggnader som läcker ut i grundvatten under krig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försvarets utbildningar bör innehålla perspektiv på miljöeffekter i krig och hur miljöpåverkan vid militärövningar kan undvikas och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska tillse att sanering av Försvarsmaktens förorenade områden inklusive Karlsborgs flygplats kan ske och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3410 av Emma Berginger m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behov av en flerårig och systematisk plan för det ekonomiska, civila och militära stödet till Ukraina och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att totalförsvaret ska växa på ett balanserat sätt mellan verkan och stöd och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka svenskt luftvärn till skydd av civilbefolkningen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Sveriges unika marina förmågor för att upprätthålla fria sjövägar och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det militära försvarets förmåga att möta attacker och sabotage mot undervattensinfrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Försvarsmakten i uppdrag att snarast stärka Sveriges förmåga att möta och bekämpa UAS/UAV (drönare) och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsatt utveckla det militära samarbetet med våra nordiska och baltiska grannländer och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3419 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förelägga Försvarsmakten och Fortifikationsverket att skyndsamt vidta åtgärder för att PFAS-föroreningar inte ska spridas från förorenad mark och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3421 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med klimatanpassning ska knytas till och bli en del av det civila försvaret och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3422 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt Försvarsmakten att arbeta med villkorade tillstånd och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3433 av Rebecka Le Moine (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska tillse att sanering av Försvarsmaktens förorenade områden inklusive Karlsborgs flygplats kan ske och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3442 av Ann-Sofie Alm (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över effekten av att initiera finansierade pilotprojekt för snabb uppskalning av produktion av kritiska materielkomponenter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över om operativa enheter kan ges utökat mandat samt ökade budgetramar för att direkt kunna beställa och aktivera produktiva industriprojekt i kristider och i tider med höjd beredskap och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att inrätta en nationell samordningsfunktion med tydliga beslutsmandat mellan Försvarsdepartementet, Försvarets materielverk (FMV) och Försvarsmakten för att snabbt realisera industriella kapacitetsökningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över hur fler svenska säkerhetsprövade industriaktörer kan öka produktionstakten i fråga om svensk krigsmateriel, skapa redundans och minska sårbarheter i försörjningskedjorna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3443 av Ludvig Ceimertz m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt sydsvenskt försvar och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3556 av Peter Hultqvist m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett starkt totalförsvar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka försvarsutgifterna med ett starkt fokus på ökad operativ militär förmåga och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det är prioriterat att den samlade krigsorganisationen fortsätter att öka, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta två nya armébrigader efter 2030 och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en ny operativ amfibiebataljon på Gotland och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera brigadluftvärn på Gotland och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla Sveriges luftvärn för både basskydd och befolkningsskydd och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla långgräckviddig förmåga och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka förmåga till mobilisering i det militära försvaret och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regelbundna repetitionsövningar för krigsplacerade värnpliktiga och tillkännager detta för regeringen.

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att andelen reservofficerare som används vid värnpliktsutbildning utökas och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till att samarbeta med den finska försvarsmakten när det gäller utbildning av värnpliktiga och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta ett avtal med Finland om officerare i värnpliktsutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av operativ samordning mellan Sverige, Finland och Norge när det gäller försvaret av Nordkalotten och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna för ett gemensamt finsk-svenskt amfibieförband som kan agera i kustnära områden och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta territorialförsvarsförband syftande till försvar av försörjningslinjer, underhåll och logistik och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på ökad förmåga till basskydd inom flygvapnet och marinen och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidareutveckla en bred drönarkompetens och utvecklingsprogram inom Försvarsmakten som syftar till att ha en integrerad kompetens i förbanden och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snabbutreda vilka satsningar som krävs för att marinen i ökad utsträckning ska kunna upprätthålla sjökontroll och agera i ett vidgat operationsområde samt kunna utöva sjöfartsskydd i kris och krig och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värdera frågor som rör volymerna av fartyg, helikopter samt drönar- och luftvärnskapaciteter och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värdera effekter av samarbete med andra länder gällande fartyg, helikopter samt drönar- och luftvärnskapaciteter och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stegvis utöka förmågan till ubåtsjakt och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiera produktion av ytterligare en svensk ubåt och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid sidan om Natos planering prioritera en förstärkt roll för Joint Expeditionary

- Force (JEF) i Norden-Baltikum, såväl armén, flygvapnet som marinen, och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom JEF (coalition of the willing) bygga förmåga till insatser med kort varsel och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna svensk rådighet över utvecklingen av nästa generations stridsflyg och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad samexistens mellan Försvarsmakten och samhället i övrigt och tillkännager detta för regeringen.
55. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd och materiel till Ukraina och tillkännager detta för regeringen.
56. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en samlad plan för ersättning av det militära materiel som utgör stöd till Ukraina och tillkännager detta för regeringen.
57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att direkta statliga ekonomiska garantier uttalas för produktion med inriktning på att stödja de ukrainska krigsansträngningarna och tillkännager detta för regeringen.
58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det måste ske en effektiv uppföljning av de omfattande materielbeställningarna och tillkännager detta för regeringen.
59. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på en snabb översyn av reglerna för upphandling av försvarsmateriel syftande till att underlätta direktupphandling från svensk försvarsindustri och tillkännager detta för regeringen.
60. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en försvarsindustriell avsiktsförklaring med Finland och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättandet av en ny svensk exportstödsmyndighet och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättandet av en nationell försvarsindustrisamordnare och tillkännager detta för regeringen.
64. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett statligt deläggande i Saab initieras i förhållande till nuvarande ägarstrukturer och tillkännager detta för regeringen.
65. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statligt deläggande uttalas vara en strategisk möjlighet att utveckla och stabilisera svensk försvarsindustri och tillkännager detta för regeringen.
66. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska staten långsiktigt bör garantera sig om inflytande och kontroll över

- samtliga väsentliga säkerhetsintressen och tillkännager detta för regeringen.
70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge MSB tillsammans med berörda aktörer uppdraget att inleda etableringen av beredskapslagring för ett antal prioriterade områden och tillkännager detta för regeringen.
77. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den gemensamma nordiska beredskapen och samverkan vid kris och tillkännager detta för regeringen.
78. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheter inom ramen för krisberedskapen fortsatt aktivt ska utveckla planerings-, beredskaps- och övningsverksamheten och tillkännager detta för regeringen.
83. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn för en nationell id-bricka och tillkännager detta för regeringen.
92. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka landets psykologiska försvar och tillkännager detta för regeringen.
96. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modernisera upphandlingsprocesser inom rymddomänen och tillkännager detta för regeringen.
98. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa Sveriges strategiska roll i teknikutvecklingen och säkerhet kring kritiska komponenter och tillkännager detta för regeringen.
102. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snabbutreda möjligheten att förbjuda ryska staten och dess nätverk och intressen att äga företag, fastigheter och infrastruktur i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3582 av Rickard Nordin m.fl. (C):

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att totalförsvarets krisberedskap även bör omfatta klimatanpassning och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för det offentliga att gå före och upphandla samma mängd biojet som krävs för de flygningar som genomförs av statsflyget och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3729 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beslut om att skicka Jas Gripen till Ukraina behöver fattas hösten 2025 och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en revidering och konkretisering av Nordefcos vision från 2024, som

- redan är delvis utdaterad på grund av det förändrade omvärldsläget, särskilt kring materiefrågor, och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla det nordisk-baltiska försvarssamarbetet inom en Natokontext, där vi gemensamt bidrar till stabilitet i Östersjöområdet, Arktis och Nordatlanten, och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utveckla ett nordisk-baltiskt komplement till Nato i en särskild försvarskommission och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3733 av Åsa Westlund m.fl. (S):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka Sveriges resiliens, försörjningsförmåga och beredskap när det gäller livsmedel, insatsvaror, vattenreningsutrustning och andra essentiella resurser i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.